

SZENT ISTVÁN EGYETEM
GAZDASÁGI, AGRÁR- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR
TESSEDIK CAMPUS
GAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI INTÉZET

Tudományos Diákköri Dolgozat

**TURIZMUS SZEREPE A VIDÉKFEJLESZTÉSBEN, FEJLESZTÉSI
LEHETŐSÉGEK A SZÉCSÉNYI TÉRSÉGBEN**

Készítette:

Bobály Anna Katalin

IV. évf. hallgató

Konzulensek:

Dr. Glózik Klára
egyetemi adjunktus

és

Dr. Egri Zoltán PhD.
egyetemi adjunktus

SZARVAS
2014

Tartalomjegyzék

Bevezetés	1
1. Irodalmi áttekintés	2
1.1. Turizmus jelentősége a vidékfejlesztésben	2
1.1.1. Turizmus szerepe Nógrád megyében	3
1.2. Szécsényi járás bemutatása	4
1.2.1 Földrajzi elhelyezkedés, természetföldrajzi adottságok	4
1.2.2. Térés társadalmi jellemzői	4
1.2.2.1 Demográfiai jellemzők	4
1.2.2.2. Foglalkoztatottság.....	5
1.3. A járás turisztikai szemmel, vonzerők bemutatása tematikusan	5
1.4. Helyi feltételek a járásban	8
1.4.1. Tárgyi feltételek	8
1.4.1.1. Alap infrastruktúra (3K)	8
1.4.1.2. Turisztikai infrastruktúra	9
1.4.1.3. Turisztikai szuprastruktúra	10
1.4.2. Személyi feltételek	11
1.4.3. Szervezeti feltételek	12
2. Anyag és módszer	13
2.1. Regresszió analízis	13
2.2. Vonzerőleltár	14
2.3. Kérdőív	14
2.4. Interjú.....	15
2.5. SWOT analízis.....	16
3. Eredményeim és értékelésük	17
3.1. Regresszió analízis alkalmazása vidéki kistérségekre vonatkoztatva	17
3.2. Vonzerőleltár.....	26
3.3. Kérdőív kiértékelése.....	29
3.4. Interjúk összegzése.....	33
3.5. SWOT analízis bemutatása	37
4. Összefoglalás	43
5. Irodalomjegyzék	45
Mellékletek	

Bevezetés

Dolgozatom témája a turizmus, a turisztikai fejlesztések, ezen belül a Nógrád megyei Szécsényi térség területfejlesztésének turizmus szempontú elemzésével és értékelésével foglalkoztam.

Témaválasztásom körülményei szinte adottak voltak. Elsősorban a személyes kötődésem miatt esett a választásom erre a térségre. Én ugyanis Rimócra, a Szécsényi járás egyik településéről származom, így úgy gondolom megfelelő információval és tapasztalattal rendelkezem ahhoz, hogy bemutassam és kiértékeljem a járást turisztikailag. A másik ok, amiért ezt a témát választottam, az nem más, mint a településfejlesztés iránti érdeklődés. A későbbiekben a megszerzett tudásomat mindenképp a falum, vagy a járás fejlesztésére szeretném szentelni.

Szakedolgozatom központi kérdését úgy fogalmaznám meg, hogy mennyire játszik fontos szerepet a turizmus egy térség fejlődésében. Célom az, hogy bebizonyítsam, hatalmas potenciálokkal rendelkezik a Szécsényi járás turisztikailag, melyet érdemes volna kihasználniuk. A fejlesztésekkel véleményem szerint növekedne a térség turisztikai ismertsége és gazdasági aktivitása is.

Ahhoz azonban, hogy alátámasszam gondolatomat, sok kérdésre kellett választ találnom:

1. Milyen tényezők befolyásolják egy térség turisztikai növekedését? 2. A turisztikai teljesítmény alapján milyen következtetések vonhatók le a Szécsényi járással kapcsolatban? 3. Mi a térség erőssége és gyengesége? 4. Mi az, ami fejlesztésre szorul? 5. Milyen tényezők jelentik a legnagyobb problémát, vagyis melyek azok, amelyek gátolják a járás fejlődését? 6. Milyen lehetőségek kínálóznak a Szécsényi térségben?

Szakedolgozatomat tehát igyekeztem úgy felépíteni, hogy ezekre a kérdésekre mindenképp választ kapjon az, aki majd azt végigolvassa. A megírásánál nagy hangsúlyt fektettem még a következtetességre és a logikai megszerkesztettségre is, ami a megértést és az olvasás élvezhetőségét segíti elő. Ennek következtében a szakedolgozatom első részében (Irodalmi áttekintés) arra törekedtem, hogy aki eddig talán nem ismerte eléggé a Szécsényi járást, az is egy átfogó és mélyebb betekintést kapjon a településekről és azok adottságairól, valamint arra, hogy felkeltsem az olvasó érdeklődését, hogy érdemesnek tartsa azt végigolvasni. Ezt követően a kutatásaim bemutatása és az általam, az előző fejezetekből levont, következtetések olvashatóak.

Bízom benne, hogy érdekesnek, hasznosnak fogják találni munkámat, valamint, hogy sikerül bebizonyítanom állásfoglalásom helytállóságát.

1. Irodalmi áttekintés

1.1 Turizmus jelentősége a vidékfejlesztésben

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap a vidék, a vidéki területek fejlesztése, felzárkóztatása. Az EU-s támogatások jelentős része koncentrálódik ezekre a területekre. Mit is nevezünk vidéknek? Manapság nagyon sok elmélet, meghatározás van használatban a vidéki területek megnevezésére. Magyarországon közhasználatban vidéknek a Budapesten kívüli területet nevezik. Ez a megnevezés hazánkban eléggé helytálló, hiszen az erőforrások, szolgáltatások, befektetések java része a fővárosra koncentrálódik. Tehát lényegében egyfajta centralizáció figyelhető meg, ennek következtében Budapest és agglomerációja jelentős előnyt élvez a többi térséggel szemben.

A vidékfejlesztés egy komplex, alulról szerveződő tevékenység, mely gazdasági, ökológiai, társadalmi-kulturális funkciót is betölt, így nagy szerepet játszik a területi különbségek kiegyenlítésében. Fő feladatai között szerepel a vidéken élők jövedelmei és szociális helyzetének javítása, más térségekbe való migrációjának megakadályozása, valamint a természeti és kulturális értékek megőrzése. Hazánkban jelentős szerepet tölt be a vidékfejlesztés, hiszen az ország területének kétharmada vidéki térség, itt él a teljes lakosság több mint fele. (Süli-Zakar, 2003)

A turizmus- a Hágai nyilatkozat szerint - magába foglalja a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat. (www.kodolanyi.hu) Az egyik legjelentősebb iparág, mely fontos szerepet tölt be a nemzetgazdaságban. Hozzájárul a foglalkoztatás növeléséhez, serkenti a gazdasági növekedést. Magyarországon jelenleg a GDP 8,8%-a a turizmusból származtatható. (www.nth.hu)

De hogyan is kapcsolható össze a vidékfejlesztés a turizmussal? A vidékfejlesztés interdiszciplináris tudomány, mely magába foglalja a területfejlesztést és a turisztikai tevékenységeket is. Az elmaradott vidéki területek számára a turizmus egy eszköz a gazdasági felzárkózására. A tudatosan megszervezett turisztikai tevékenység - a multiplikátorhatást figyelembe véve- új munkahelyeket teremthet, ezzel csökkenthető a fiatalok elvándorlása, növeli a tőkebeáramlást és a vállalkozói kedvet, vagyis növeli a gazdasági aktivitást a térségben. (www.mnvh.hu)

Az Európai Unió vidékfejlesztési támogatásokban az AVOP (Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program) és a ROP (a Regionális Operatív Program) keretein belül találhatók meg a turizmushoz kapcsolódó támogatási célok. A ROP a vonzerőfejlesztést és fogadóképesség

fejlesztést, az AVOP pedig a vidéki térségek fejlesztését érintik. (Kóródi, 2006) A 2007-2013. közötti ciklusban több mint 1100 turisztikai beruházás valósult meg uniós fejlesztési forrásokból. (www.kormany.hu)

1.1.1. Turizmus szerepe Nógrád megyében:

Nógrád megye az ország legelmaradottabb megyéje, az egy főre jutó GDP-je messze elmarad a legjobban teljesítő Budapesthez képest.

A turizmust a remény ágazatának tartják a megyében, a Magyar Közlöny 2014. januári száma is az egyik fejlesztési iránynak a turizmust, azon belül az aktív- kulturális-, vallási- és ökoturizmust jelölte meg. (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, 2014) A turizmus jelentőségét a pályázatokon keresztül befolyt támogatás is magyarázza. 2010 óta közel 8 milliárd forintot, ebből csak tavaly 2 milliárd forintot ítélt oda a kormány a megyének, melyet főként turisztikai attrakciók fejlesztésére, és az egészségturizmus fejlesztésére fordítottak. (www.jaras.info.hu)

A következő ciklusba benyújtott projekteket az 1. táblázat szemlélteti. Látható, hogy a pályázatok egyik legnagyobb része koncentrálna turizmusfejlesztésre.

1. táblázat 2014-2020 közötti időszakra beérkezett fejlesztési javaslatok

Forrás: Nógrádi jövő - A Megyei Közgyűlés Területfejlesztési tájékoztatója alapján

	Gazdasági aktivitás fokozása a foglalkoztatás és bővítése érdekében	Megyei kkv-k versenyképességének növelése	helyi kulturális és természeti értékekre épülő gazdaság-és turizmusfejlesztés és	Befogadó társadalmi és közösségi megújulás a foglalkoztatás bővítése érdekében	Vonzó helyi életkörülmények kialakítása a vállalkozások és a lakosság számára	Összesen
Balassagyarmati j.	2,381	1,531	14,764	4,131	23,171	45,977
Bátonyterenyei j.	19,963	19,579	25,510	0,468	23,409	88,929
Pásztói j.	3,176	13,953	11,372	0,889	21,187	50,577
Rétsági j.	1,652	7,747	3,839	1,541	19,376	34,155
Salgótarjáni j.	7,921	5,183	11,811	9,566	17,555	52,036
Szécsényi j.	10,008	1,578	13,709	2,216	23,609	51,121
Összesen	45,102	49,570	81,005	18,811	128,308	322,796

Ennek alapján kijelenthető, hogy a megye elmaradottsági problémájára a turizmus fejlesztése megoldást jelenthet. A szakdolgozatom további fejezeteiben a megye egyik járását, a Szécsényi járást mutatom be és elemzem turisztikai szempontból. A leírtak alapján úgy gondolom megállapítható, hogy helytálló a térséget turisztikailag is megvizsgálni.

1.2 Szécsényi járás bemutatása

1.2.1. Földrajzi elhelyezkedés, természetföldrajzi adottságok:

A Szécsényi kistérség (2013. január 1.-től járás) az észak-magyarországi Régióban helyezkedik el Nógrád megyében. A járás a megyeszékhelytől, Salgótarjától 30 km-re, a fővárostól kb. 100 km-re helyezkedik el.

A Szécsényi, a legkisebb lakosú és a második legkisebb területű járása a megyének. A statisztikai térségben 14 település található, melynek központja a járás egyetlen városa, Szécsény.

1. kép Szécsényi járás

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sz%C3%A9cs%C3%A9nyi_j%C3

A járás települései: Varsány, Nógrádsipek, Rimóc, Nagylóc, Hollókő, Magyargéc, Nógrádmegyer, Endrefalva, Szécsény (Póstenypuszta, Benczúrfalva), Szécsényfelfalu, Piliny, Ludányhalászi, Nógrádszakál és 2013 óta Szalmatercs. (www.wikipedia.hu)

Földrajzilag az Északi-középhegység részét képző Cserhátban, annak is az északi vonulatában találhatóak a járás települések. Hollókő a Központi Cserhát északkeleti részében, a többi település a Litke- Etesi-dombság és a Szécsényi-dombság területén fekszik.

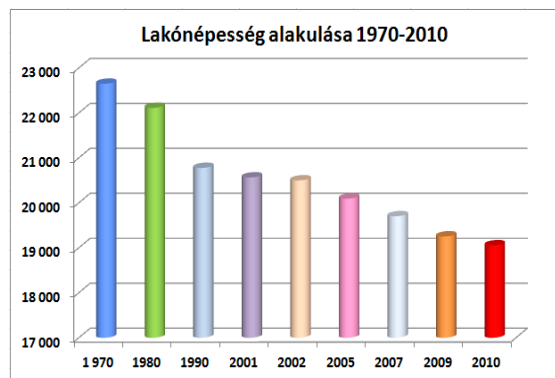
A járás területén több kisebb patak is ered. A Hollókői-patak (amely az Aszú-, a Varsányi-, a Körtvélyes- és a Sipek-patak vizeit gyűjti magába) a Lóci-patakba torkollik majd ömlik a térség egyetlen folyójába, az Ipolyba. (Zarnóczy, 2004) Ezenkívül több mesterséges tavat is kialakítottak a járásban. Így jött létre a lóci tó, a szécsényi bányató, Ludányhalászi határában kialakított horgásztó, valamint a tábpusztai víztározó Varsány közelében. A Ludányhalásziban található Szent István tó, vagy más néven Öreg – tó a járás egyetlen természetes tava, amely egyébként a Büki Nemzeti Park fennhatósága alá tartozik. (A Szécsényi kistérség Területfejlesztési Stratégiája, 2011.)

1.2.2. A térség társadalmi jellemzői

1.2.2.1 Demográfiai jellemzők

Mint, már korábban is említettem lakosság tekintetében a Szécsényi járás a legkisebb térség a megyében. A 2013.január 1.-jén készült KSH adatok alapján a népsűrűség 68 km² a lakosok száma pedig 19 537 fő volt, mely messze a legalacsonyabb a többi járáshoz viszonyítva (legmagasabb a Salgótarjáni járás, 62 678 fővel). (www.wikipedia.hu)

A Szécsényi járás lakónépességének alakulását a 1. ábra szemlélteti. Jól látható, hogy 40 év elteltével kb. 3500 fővel csökkent a népesség. Okát több dokumentum, illetve tanulmány is fejtegeti. Egy 2011-es dokumentum, az *Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája* szerint a természetes fogyás és a személyek nagyobb városokba való migrációja az oka a folyamatos csökkenésnek. Természetesen az előregedés is nagy problémát jelent a járásban.

1. ábra Lakónépesség változása
 Forrás: Szécsényi Kistérség
 Területfejlesztési stratégiája alapján

2000-2010-ig Nógrádszakálban, Hollókön, Rimócon és Nagylócon volt a legnagyobb mértékű a csökkenés. Érdekesként megállapítható azonban, hogy a többi járás településsel ellentétben a járásközpontban, Szécsényben egy kb. 6 %-os növekedés volt tapasztalható. (www.teir.hu, 2011)

1.2.2.2 Foglalkoztatottság

A járásban csökkenő tendencia figyelhető meg a foglalkoztatottság területén is. A legnagyobb problémát itt is - csak úgy, mint az előzőnél – a migráció, azaz a szakképzett fiatalok elvándorlása jelenti.

Az országos átlagnál magasabb a munkanélküliség, melyet nagyban befolyásol az alulképzett roma lakosság növekvő száma. A legnagyobb munkanélküliség Magyargécet, Ludányhalászit, Nagylócot, Nógrádmegyert, Nógrádsipeket, Nógrádszakált, Rimócot, Varsányt és Szécsényfalfalut sújtja. 2012-es adatok alapján kijelenthető, hogy a lakosság közel 70 %-a gazdaságilag inaktív, és mindösszesen 30%-uk volt foglalkoztatott az adott évben. (Szécsényi kistérség Területfejlesztési Stratégiája, 2011)

1.3.A járás turisztikai szemmel, vonzerők bemutatása tematikusan:

- Kulturális turizmus:

A járás főként kulturális vonzerőkben bővelkedik. Az egyik legnagyobb nevezetessége a szécsényi barokk **Forgách-kastély**, mely egy 1683. évi ostrom során megrongálódott vár helyén épült 1760 körül. A kastély 1973 óta a Kubinyi Ferenc Múzeumnak ad otthont.

Állandó kiállításai *A tárgyakba zárt múlt, a Rituálék és hitvilág a bronzkorban, a Várállott* című és a *Rákóczi kiállítás*. (www.palocut.hu) A következő szintén

2. kép Forgách-kastély

jelentős nevezetesség Szécsénynek a **történelmi városmagja, azaz az egykori vár maradványok:** a Tömlöcbástya, a sarokbástya és a vár falának egy része.

http://amsystem.org/marvanycsizolas_hirek/&nid=d7d1f12732c073777d7ba1f3f23e2221&pid=68

A város jelképe még a barokk stílusú **Tűztorony is**, melyet a XVIII. században építettek. A torony a talaj agyagrétegének megcsúszása miatt enyhén északi irányba megdőlt. A járás központ további nevezetessége ezeken túl a Szentháromság-szobor, a Sétálútca, a Kézműves ház, a Nostalgia Múzeum, a Haynald kapu és a megye első, XVIII. században épült Gyógyszertára. (www.szecseny.hu, dr. Fehér, 2005)

Említésre méltó műemlék még a térségben a Hollókő felé magasodó **Hollókői Vár**, mely Nógrád megye legépebben megmaradt XIII. századi vára. (www.hollokoivar.hu)

- Örökségturizmus:

Hollókő a járás legnagyobb turisztikai vonzerejét képező, nemzetközi hírű kis települése. Az UNESCO, Világörökség Bizottság 1987-ben Budapest mellett elsőként, Hollókőt vette fel a Világörökségi Listára. A falu egyik legnagyobb attrakciója az **Ófalu**, mely 67 védett kis parasztházat, és egy korabeli fatemplomot rejt magában. Az épületek többsége hűen tükrözi az palócokra jellemző építészeti jegyeket (a kontyolt nyeregtető, a hármass felosztást: a ház (tiszta szoba), pitvar (konyha), kamra alaprajzi elrendezést. (Ács, 2006) Örökségturizmus tekintetében talán legértékesebb kincse a térségnek a **palóc hagyományok**, mely a mai napig sem vesztek ki. A hagyományörzés

3. kép A női és férfi palóc viselet

Forrás: saját készítés

és a népviselet nagyon fontos szerepet tölt be a lakosok életében. Néhány településen (Varsány, Hollókő, Rimóc) Falumúzeum, illetve Babamúzeum működik, melyek segítségével egy kis betekintést kaphatunk a palócok életébe, szokásaiba. Híres néptáncgyűttesek a szécsényi és a rimóci néptáncgyűttes, valamint itt található egy népi zenekar is a rimóci Rezesbanda. (www.rimoc.hu)

- Rendezvények a járásban:

A térség nemzetközi viszonylatban is számottevő rendezvénye a Hollókői Húsvéti Fesztivál, melyet 1996 óta rendeznek meg. Az idelátogatók részt vehetnek a locsoló versmondó-versenyben, a hagyományos húsvéti locsolkodásban, kipróbálhatják magukat a hímestojás-készítésben, megtekinthetik a kézműves vásárral egybekötött bemutatót, továbbá felpróbálhatják a híres palóc népviseletet és megkóstolhatják a palóc ételkülönlegességeket is.

Rendszeresen megrendezésre kerülő program Hollókőn továbbá a Szüreti Fesztivál, a Szent Márton Napi Vigasság, a Bornapok, a Szent István Napi Várjátékok és a Pünkösddőlés, melyek szintén nagy népszerűségnek örvendenek. (www.holloko.hu)

Varsányban ezen kívül minden év augusztusában megrendezésre kerül a Lepényfesztivál elnevezésű gasztronómiai rendezvény. Az idelátogató ilyenkor megkóstolhatja az ízletesebbnél ízletesebb kemencében készült lepényeket. (szecseny-kisterseg.hu)

- Vallási turizmus:

A járásban (a palócokra jellemzően) főként római katolikus templomok találhatóak. Két kiemelkedő vallási értéke a térségnek: a szécsényi **ferences templom és kolostor** (XXII. János pápa engedélyével épült a XIV. században. A templom jellegzetessége a többféle stílus keveredése), illetve a Hollókői **Szent-Márton római**

katolikus kis templom (különlegességét a barnára pácolt hasított fából, egyetlen szög felhasználása nélkül, készült tornya adja. Falai vályogból készültek, padlója vörös téglával kirakott). (dr Fehér, 2005, www.utazzitthon.hu)

4. kép Szent Márton templom az Ófaluban
<http://www.holloko.hu/hu/galeria/holloko-az-elo-falu>

- Aktív turizmus:

Természetjárás: A kulturális értékek mellett másik nagy potenciálja a járásnak a környezete, a természeti vonzerők. Ide sorolandó **Hollókő tájvédelmi körzete**, mely szintén a világörökség részét képezi 1987 óta. A 141 hektáros tájvédelmi körzet a Bükk Nemzeti Park fennhatósága alatt áll. Magába foglalja az Ófalu területét, zártkertjeit, legelőit, a várhegy részeit, a hagyásfás legelőket és a „nadrágszj” parcellás szőlőhegyet is. (*Hollókő Kezelési terve, 2004*) Következő jelentős természeti terület a Forgách-kastély aljában található **Várkert, melynek történelmi jelentőségű része a Borjúpást**. Itt választották ugyanis fejedelemmé II. Rákóczi Ferencet az 1705. országgyűlésen. (www.palocut.hu)

A járás területét érinti továbbá az Országos Kéktúra hálózat, mely Hollókőről kiindulva egyik irányba Felsőtoldig, másik irányba pedig egészen Nógrádsípekig kalauzolja el vendégeit. Az Ófalutól nem messze északi irányban az Ipoly Erdő zrt. tanösvénye várja látogatóit, ahol megismerkedhetünk az erdő csodálatos világával. (www.ipolyerdo.hu)

Ha egy jót szeretnénk kirándulni, arra kiváló adottságokkal rendelkezik Nógrádsípek és Nagylóc (Zöld és Kéktúra útvonal) is. (www.falvak.hu)

Horgászat lehetőségek: Szécsénytől nem messze található a **Robinson Szigetek** elnevezésű kirándulóhely, mely két 3.5 hektáros tóval és az ezeket körülvevő holtágakkal várja a vendégeit. A terület halakban gazdag vizeinek, és kiváló csukaállományának köszönhetően elnyerte az ország egyik legjobb pergetőhelye címet is. Mindemellett számos programokat, versenyeket, kempingezési, sportolási lehetőségeket is kínál a terület. Az ide látogatók csónakázhatnak, vízi biciklizhetnek és kenужhatnak is. Szécsényen kívül Ludányhalászi tavai (az Öreg-tó, a Sóderbányató, a Pontyos-tó, a Kis-tó) és a Varsány mellett található Tábi-tó azok, melyek főként a horgászat szerelmeseit csalogatják a térségbe. (www.robinsonszigetek.hu)

Lovas turizmus: A Szécsényben található **Liget Lovasudvarban**, szakképzett oktatók segítségével, a vendégeknek alkalmuk nyílik kipróbálni a lovaglást, illetve bekapcsolódhatnak a lovakkal kapcsolatos etetési, pucolási, ápolási munkálatokba is. (www.ligetlovasudar.hu)

Kerékpározási lehetőség: A térségben viszonylag kevés lehetőség van jelenleg a kerékpározásra. A Rimóc és Hollókő között kiépített 7 km hosszú aszfaltozott kerékpárút szinte az egyetlen lehetőség a kerékpározásra.

1.4. Helyi feltételek a járásban

1.4.1. Tárgyi feltételek

1.4.1.1 Alap infrastruktúra (3K):

1. Közlekedés:

A Szécsényi, Nógrád megye valamennyi járásával (kivétel Rétsági járás) határos. A járásközponton nyugat-keleti irányba halad át a 22. sz. II. rendű főútvonal, mely a 2. sz. főutat (Budapest) köti össze a 21. sz főúttal (Salgótarján). A járás településhálózata aprófalvas (több zsáktelepüléssel), mellékúthálózata sugaras szerkezetű, központja Szécsény. Az útvonalak állapota rossznak mondható, évről évre romlik. További negatívum a közvetlen közúti kapcsolat hiánya a

Bátonyterenyei járással, illetve a kerékpárút hálózat kezdetlegessége. *(A szécsényi kistérség fejlesztési stratégiája a 2010-2015 közötti időszakra vonatkozóan)*

A járás területéhez tartozik a 2012-ben átadott Katalin-híd, mely a második újjáépített Ipoly híd a megyében. A híd Szécsény- Pösténypusztá és a szlovákiai Pető közötti személy és teherforgalom lebonyolítását könnyítette meg, valamint hozzájárul az idegenforgalom fellendítéséhez. (www.agt.bme.hu)

2. Közművek a járásban:

A járás ivóvíz ellátottsága jó, községi kutakból, valamint a Komra-völgyi tározóból biztosított.

Szennyvízcsatorna-hálózat minden településen kiépült, szinte 100 %-nak mondható (kivétel Zsúnypuszta). *(A szécsényi kistérség fejlesztési stratégiája a 2010-2015 közötti időszakra vonatkozóan)*

A járás gázszolgáltatója a Tigáz Zrt., míg energiaellátása és közvilágítása az Észak-Magyarországi Áramszolgáltató (ÉMÁSZ) Rt. hatáskörébe tartozik, melynek központja Miskolc. *(Hollókő Kezelési terv, 2004)*

3. Kommunikációs lehetőségek:

Vezetékes telefonhálózat kiépítettséget tekintve nem teljes, a mobiltelefonok terjedése miatt szerepük háttérbe szorult.

Az Internet többsége vezetékes, vagy mikrohullámú hálózaton keresztül történik. Érdekeség, hogy az eMultiCoop Szociális Szövetkezet létrehozta a Palóc-net nevű vezetékek nélküli szolgáltatást, mely azonban még kezdetleges, csupán Szécsényben, Nagylócon, Varsányban, Rimócon és Ludányhalászinban érhető el. (www.palocnet.hu)

1.4.1.2. Turisztikai infrastruktúra:

Fogalma: „Turisztikai infrastruktúra alatt [...] a helyi lakosság és a látogatók által közösen hasznosítható létesítményeket értjük [...], a vonzerő feltárásában, turisztikai hasznosíthatóságában, értékesítésében vesz részt, nélküle a vonzerő piacképessé válása nem következhetne be.” *(Michalkó, 2004, 90.o)*

- Statikus infrastruktúra:

A statikus infrastruktúra körébe sorolható a járás korábban felsorolt összes látnivalói, nevezetességei.

- Dinamikus infrastruktúra (különleges közlekedési eszközök):

Korábban Hollókőn lehetett bérelni falunéző kisvonatot, mára azonban ez a szolgáltatás megszűnt. A járás többi településén szintén csak különleges alkalmakkor, rendezvények ideje alatt vehető igénybe.

1.4.1.3. Turisztikai szuprastruktúra:

Fogalma: „Turisztikai szuprastruktúra alatt az adott desztináció teljes szálláshely és vendéglátóipari kínálatát, továbbá az ezen felül álló, a turista által igénybe vett szolgáltatások összességét értjük.”
(Michalkó, 2004, 93.o)

- Elsődleges szuprastruktúra (szálláshelyek, vendéglátóegységek)

- **Szálláslehetőségek a járásban:**

A térség valamennyi települése rendelkezik kereskedelmi, vagy magánszálláshellyel. Ezek közül, érthető módon, Hollókő, mint világörökségi település rendelkezik a legtöbb szálláshellyel és férőhellyel.

Hollókő esetében külön kell említeni a Világörökség-kezelő Nonprofit Kft üzemeltetése alá tartozó „Palóc Üdülőházakat”, és a magánszálláshelyeket. A Palóc Üdülőházak az Ófaluhoz tartozó Petőfi úton, egymás szomszédságában helyezkednek el. Összesen 9 épület tartozik ide, ezek közül 2 ház turistaszállóként működik, így kb. 90 főt tudnak elszállásolni ezekben a házakban.

5. kép Szálláshely Hollókőn
<http://szallaskeres.hu/palocudulohaza>

Hollókőn ezenkívül sok magánszálláshely is működik (mint pl.: Attila vendégház, Tasnádi vendégház, Tugári vendégház, Nyoszolyás vendégház, Vadvirág Vendégház), amelyek további kb. 70 fő számára biztosítanak szállást a faluban. (www.szallaskereses.hu)

Szálláshelyek tekintetében érdemes megemlíteni, hogy az Újfalu területén 2012-ben egy 4*-os wellness szálloda építkezési munkálatait kezdték meg. A szállodában étterem, egy konferenciaterem és spa részleg kerül felépítésre. (www.turizmusonline.hu)

A járásközpont további szálláslehetőségeket kínál az idelátogató számára. A turista egy 2*-os hotel (Major Hotel és Apartmanház), egy panzió (Bástya Panzió), néhány vendégház (Orgona ház, Ipolypart Vendégház) közül választhat, sőt a Robinson szigeteken faházbérletre is lehetőség kínálkozik. (www.szecseny.hu)

A térség további településein (Rimóc, Zsúnypuszta, Nógrádsipek, Pösténypuszta, Benczúrfalva, Nógrádmegyer, Nógrádszakál, Szécsényfelfalu, Piliny) falusi szálláshelyek működnek, melyek jellemzően 2-4 napraforgós minősítésűek. (*Szécsényi kistérség Turizmusfejlesztési Stratégia, 2005*)

○ **Vendéglátóhelyek a térségben:**

A szálláshelyek esetében megfigyelték érvényesek a vendéglátóhelyek esetében is. Szintén Szécsény és Hollókő emelhető ki, kizárólag itt találhatóak ugyanis éttermek, büfék és kávézók. A többi településen ezzel szemben csak presszók jellemzők, melyek elsősorban nem turisták, látogatók fogadására lettek kialakítva, de természetesen az ő igényeiket is kielégítik.

- Másodlagos szuprastruktúra (ajándékboltok, kölcsönzők, pénzváltók, utazási iroda, kiskereskedelmi boltok)

A járásközpont ebben az esetben is kiemelkedő, hiszen itt található a legtöbb kiskereskedelmi bolt, és élelmiszerüzlet. Hollókőn több ajándékbolt is megtalálható, valamint kerékpárkölcsönzésre is van lehetőség.

A szolgáltató egységekről összességében kijelenthető, hogy sem számban sem minőségben nem fedik le az igényeket, a megyei és az országos adatoktól messze elmaradnak. (*Szécsényi kistérség Turizmusfejlesztési Stratégia, 2005*)

1.4.2. Személyi feltételek

A járásban dolgozók szakmai tudása jónak mondható, viszont az ide érkező turistákban még élő vendégszerető bánásmód kezd a háttérbe szorulni. A turisztikai szolgáltatók hozzáállása, valamint felkészültsége az egyik gyengepontja a térségnek.

1.4.3 Szervezeti feltételek

Azok a szervezetek sorolhatóak ide, melyek elsősorban a turizmus szempontjából játszanak fontos szerepet a járásban.

A szécsényi szervezetek közül említésre méltó a Szécsényértékes Közhasznú Alapítvány, Palóc Néptáncegyüttes Szécsényi Népművészeti Egyesület, Benczúrfalváért Kulturális Hagyományőrző és Faluszépítő Egyesület, Ipolyvidéki Tájvédelmi Egyesület. (www.szecseny.hu)

A Hollókőn működő civil szervezetek közül a Hollókő Örökség Egyesület, a Hollókői Asszonykórus, a Jó palócok egyesülete és természetesen a Hollókői Világörökség-kezelő Nonprofit Kft a legfontosabbak. A Kft fő feladatai között szerepel az önkormányzat ingatlanjainak kezelése, turisztikai, marketing tevékenység folytatása, rendezvények szervezése, lebonyolítása és a Palóc Üdülőházak üzemeltetése is. (www.holloko.hu)

További lényeges szervezetek: Varsányi Borbarátok Egyesülete, Varsány Fejlődéséért Közalapítvány, Varsányi Faluszépítő, Hagyományőrző és Kulturális Egyesület, Falusi Vendéglátók Nógrád Megyei Egyesülete, Rimóci Hagyományőrző Együttes, Palócföldi Népi iparművészek Egyesülete

Nagy hátrány azonban, hogy Tourinform iroda nem működik a térségben, illetve TDM szervezetet is egyedül Hollókőn működtetnek. (www.helyicivil.hu, www.varsany.hu)

2. Anyag és módszer

2.1 Regresszió analízis:

Első primer kutatásként regresszió analízist alkalmaztam a szakdolgozatomban. „A regresszió analízis olyan eljárás, melynek során egy metrikus függő és egy, vagy több független változó közötti összefüggést elemezzük.” (Egri, 2011)

Többváltozós modellt alkalmazok, melynek lényege, hogy több független változóval magyarázom a függő változót. Esetemben a függő változó a turisztikai teljesítmény, míg a független változók azok a tényezők, melyek valamilyen módon ezzel kapcsolatba hozhatóak. A regresszió számításnál a változók közötti kapcsolatot vizsgáljuk, azt, hogy milyen irányú (+/-) és erősségű összefüggés írható le a függő és az egyes független változók között.

Az analízist először a vidéki kistérségek, majd eztán a Szécsényi járásra (kistérségre) vonatkoztatva is bemutattam. Arra kerestem a választ, hogy milyen tényezők járulnak hozzá egy kistérség turisztikai aktivitásához (Vendégéjszaka/1000 fő szám növeléséhez).

Álláspontom szerint egy térség fogadóképessége határozza meg leginkább a turisztikai teljesítményt, ennek alátámasztására először egy korrelációs táblázatot mutattam be. A táblázat alapján rangsoroltam az egyes tényezőket azok korrelációs értéke alapján. Az a tényező lesz a legelső a sorban, mely 1-hez legközelebbi értékkel bír, vagyis annak a tényezőnek van a legnagyobb szerepe a függő változó növelésében. Értelemszerűen, amelyik a legközelebb esik a 0-hoz, annak van a legkisebb befolyása.

Ezután a kapcsolat megbízhatóságát vizsgáltam. Ennek bemutatására a *megbízhatóság* nevezetű oszlop szolgál. Itt azt kell megnézni, hogy az érték 0,05 alatt legyen, mert akkor megbízható az összefüggés.

A következő táblázat a modell összesítését bemutató táblázat, melynek **R** értéke az összes változó közötti kapcsolat erősségére utal. Szintén 1-hez közel eső számnak kell lennie. Az **R square** (R^2) mutató azt fejezi ki, hogy a független változók milyen mértékben magyarázzák a függő változót. Ennek pontosítására szolgál az **Adjusted R Square**, amely egy olyan függvény, ami a minta méretével és a modellben lévő változók számával korrigálja az **R square** értékét.

Az utolsó táblázat B együtthatók segítségével megadható a függő változó értéke, és ismét rangsorolni tudjuk a független változókat értékük alapján. A **t statisztika** az egyes független (magyarázó) változók hatását mutatja, ez gyakorlatilag megegyezik a standardizált béta együtthatók rangsorával. Az értékének -2 alatt, vagy pedig +2 felettinek kell lennie.

Mindezen tényezőket megvizsgálva megállapítható, hogy mely magyarázók (független változók) szerepe a legerősebb, ezen keresztül pedig az, hogy mely tényezők fejlesztése lenne indokolt a turizmus fejlesztése érdekében.

2.2. Vonzerőleltár:

Egy térség idegenforgalmi megismeréséhez kevés statisztikai adat áll rendelkezésre, így úgy vélem az empirikus kutatás a legalaposabb megismerést szolgálhatja. Ennek következtében következő kutatásom egy vonzerőleltár elkészítése és értékelése volt.

A vonzerőleltár lényege, hogy településenként összegyűjtjük az ember alkotta, természeti vonzerőket (ha van), majd pedig ezeket 0-5-ig terjedő skálán értékeljük is saját belátás alapján.

Mivel én ebből a járásból származom, úgy gondolom, elegendő információval rendelkezem az attrakciók értékeléséhez. A leltáromból kihagytam azokat a településeket, vagy attrakciókat, melyeket 0-val értékelhetők, vagyis azokat, melyek nincsenek jelen a térségben. Az 1 számú vonzerő a helyi jelentőségű, azok tehát, melyek csak a helybeliek számára játszanak fontos szerepet. A 2 ettől magasabb hatókörű, a megyei vonzerőket jelenti. A 3 a regionális, a 4 az országos, az 5 pedig a nemzetközi, egyedi vonzerőket mutatja.

A számok összesítése után rangsor állítható fel a települések között, vagyis kimutatható, hogy mely települések a legnépszerűbbek, legismertebbek turisztikailag. Továbbá az is látható, hogy melyen települések rendelkeznek hátránnyal, hol van a legkevesebb vonzerő, melyekre turisztikailag építhetne a térség.

A vonzerőleltárral a célom mindezen tényezők vizsgálatának bemutatása a Szécsényi járásban. Szerettem volna bemutatni, hogy a járás nagyon sok attrakcióval rendelkezik összességében, viszont vannak olyan települések is, melyek jelenleg nagy lemaradást mutatnak a többi településhez viszonyítva.

2.3. Kérdőív

Harmadik kutatásom során a kérdőívezés módszerét alkalmaztam. A feldolgozás megkönnyítése végett 100 db kérdőívet töltöttem ki. 50 darabot egy online kérdőív szerkesztő segítségével (www.online-kerdoivek.com) készítettem és küldtem szét, 50 darabot pedig személyesen töltöttem ki a járás lakosaival. Azért tartottam fontosnak a papír alapú kérdőívezést is,

mivel így azoknak a véleményét is megtudtam, akik nem rendelkeznek internetkapcsolattal, számítógéppel (pl.: idősebbek)

A kérdőívem összesen 10 kérdésből állt (*lásd Melléklet*). Az első három kérdés demográfiai kérdés volt, melyben a válaszadók nemére, korára és iskolai végzettségére kérdeztem rá.

A további hét kérdés a Szécsényi járás turisztikai helyzetére vonatkozott. Kizárólag lakosokat kértem meg a kérdőív kitöltésére. Arra voltam kíváncsi ugyanis, hogy ők milyennek ítélik meg a térséget turisztikailag és mi az, amit hiányolnak. Az eredményeket a következő fejezetben részletesen szemléltetem.

2.4. Interjú:

Következőben interjúkat készítettem. Az interjúimmal főként a fejlesztésekre, a problémákra és azok megoldására próbáltam rávilágítani. Mivel azonban nincs a járásban olyan szakember, aki a térség turisztikai feladatait összességében ellátja, nehéz dolgom volt. Salgótarjánba is elutaztam, mivel tudható, hogy a járási feladatokat már a megyei hivatal látja el, de ott is akadályokba ütköztem. Végül úgy döntöttem három település szakembereivel veszem fel a kapcsolatot.

Elsőként a járásközpontban kerestem fel Babinszky Andreát, a Szécsényi Városüzemeltetési Kft egyik projektmenedzserét. Ezután Hollókő turisztikai szakemberével, Kelecsényi Péterrel készítettem interjút. Harmadik választásom Varsányra esett. Pintérné Kanyó Judittal a település polgármester asszonyával szerettem volna interjút folytatni, mivel ő volt a szécsényi Tourinform iroda vezetője, így nagyon sok információt vártam. Habár vele sokadik egyeztetés után sem tudtam elkészíteni az interjút, Varga Nórától a varsányi Rendezvényház vezetőjétől és pályázatiírójától nagyon sok hasznos információt megtudtam.¹

Úgy vélem, hasznos kutatásnak bizonyult, hiszen a problémákat csakis olyan emberek képesek átlátni, akik nap mint nap ezzel foglalkoznak, vagyis akik értenek a turizmushoz, mint gazdasági ágazathoz.

¹ Külön köszönetet szeretnék mondani Babinszky Andreának a Szécsényi Városüzemeltetési Kft projektmenedzserének, Kelecsényi Péternek, a Hollókői Világörökség-kezelő Nonprofit Kft ügyvezető igazgatójának és Varga Nórának, Varsány település projektmenedzserének, akik kérdéseimre adott válaszaikkal hozzájárultak munkám sikeréhez.

2.5. SWOT analízis

Végül egy SWOT táblázatot szerkesztettem és elemeztem. A SWOT egy angol mozaikszó, a Strengths, Weaknesses, Opportunities és a Threats szavak kezdőbetűiből tevődik össze. Magyar megfelelője a GYELV elemzés: Gyengeségek, Erősségek, Lehetőségek, Veszélyek.

Már a téma kiválasztásánál tudtam, hogy a SWOT-analízis nem maradhat ki a szakdolgozatomból, hiszen e módszeren keresztül tudok legjobban rámutatni a Szécsényi járás erősségeire, gyengeségeire, veszélyeire és lehetőségeire.

Személy szerint nagyon fontosnak tartom egy település, térség esetében elkészíteni annak külső és belső „leltárát”, melyek a fejlesztésekre nézve jelentenek nagy segítséget.

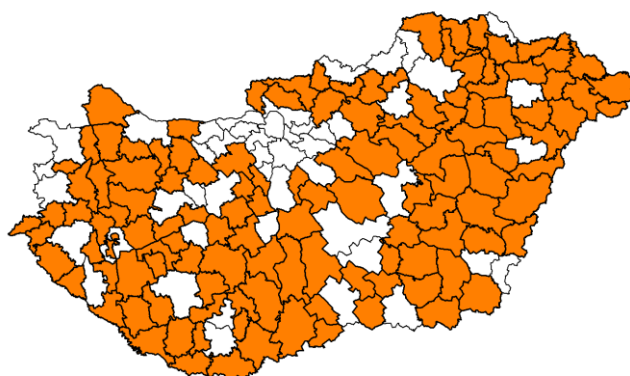
A belső leltárban összegezzük a már elért sikereket, eredményeket, és ebben felvázoljuk a település erősségeit, gyengeségeit, azaz azokat a területeket, szegmenseket, melyeket fejleszteni kell. A külsőben pedig megvizsgáljuk, hogy milyen külső tényezők segítik (lehetőségek), vagy éppen gátolják (veszélyek) a fejlesztést.

Ezen tényezők meghatározásában nagy segítségemre voltak az előző fejezetekben összegyűjtött szakirodalmi-, és internetes forrásból letöltött anyagok, illetve az az információ-halmaz, melyet a primer kutatásaim alatt szereztem.

3. Eredményeim és értékelésük

3.1. Regresszió analízis alkalmazása vidéki kistérségekre vonatkoztatva

A regresszió analízis során, mint az előző fejezetben is említettem, több független változó alkalmazásával magyarázom a függő változót, vagyis jelen esetben a turisztikai teljesítményt. A modellt a magyarországi vidéki kistérségekre alkalmazva mutatom be. Vidéki kistérségek azok a kistérségek, ahol a 120 fő/km² népsűrűség feletti településeken lakók aránya nem éri el az országos átlagot (62,4%)

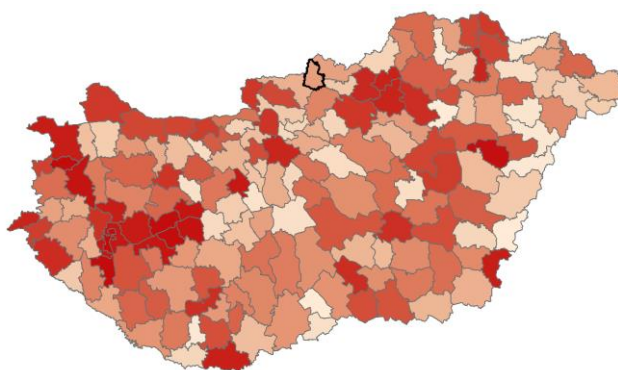
2. ábra Vidéki kistérségek Magyarországon

Forrás: saját készítés

Jelmagyarázat	
Vidéki kistérségek	
Városias kistérségek	

Magyarországon összesen 126 vidéki kistérség található, melyeket elemzésem során vizsgáltam. Mivel szakdolgozatom témája a turizmus fejlesztése a Szécsényi járásban (kistérségben)², arra voltam kíváncsi, melyek azok a tényezők, amelyek hatással vannak egy térség turisztikai teljesítményére. A teljesítményt 1000 főre jutó vendégéjszakák számában fejeztem ki, tehát ez lesz az elemzésemben a függő (dependent) változó.

² Mivel járási szinten nem minden mutató áll rendelkezésre, ezért jelen esetben a kistérségi szintet választottam elemzési egységként.

3. ábra Kistérségek besorolása 1000 főre jutó vendégéjszakák alapján

Forrás: saját készítés

Jelmagyarázat	
magas	
	
alacsony	
Szécsényi kistérség	

Álláspontom szerint a turisztikai teljesítményt a fejlettség, infrastrukturális ellátottság, a gazdasági aktivitás, a fogadóképesség, a fővárostól és a megye központtól mért távolság, valamint a demográfiai adatok nagyban befolyásolják, ezért ezeket vettem független (independent) változókként. Azt kívántam kimutatni, hogy a fent említett tényezők hogyan hatnak a teljesítményre. Az elemzéshez 2011-es népszámlálási adatokat vettem alapul. Az értékek esetében a logaritmikus változatot alkalmaztam, a kiugró értékek elkerülése érdekében.

Hipotéziseim:

- Véleményem szerint a legnagyobb mértékben a fogadóképesség határozza meg a turisztikai teljesítményt. Tehát minél nagyobb számban vannak jelen a térségekben a vendéglátó-és szálláshelyek, annál nagyobb mértékben nő a gazdasági aktivitás is.
- Mivel hazánkra a Budapest centrikusság jellemző, úgy vélem a turizmusra (főként a külföldi turizmusra) is nagy hatást gyakorol egy térség fővárostól való elhelyezkedése. Minél messzebb helyezkedik el egy település, annál kisebb az esélye, hogy azt a turista (főként a külföldi) felkeresi, és ott legalább egy vendégéjszakát eltölt.
- A demográfiai tényezők kis szerepet töltenek be a vendégéjszakák számának növelésében, tehát ezek azok a tényezők, amelyek a legkisebb befolyással rendelkeznek. A népsűrűségi adatok általánosságban- úgy gondolom - nem növelik, vagy épp csökkentik a teljesítményt. A

turisták csak egyes speciális szegmenseire érvényes az a megállapítás, hogy minél nagyobb egy térség népsűrűsége, annál nagyobb a turisztikai teljesítménye is. (Itt főként a bulizni vágyó fiatalokra, vagy épp a kulturális turizmus iránt érdeklődőkre gondolok.) De ebben az esetben sem tulajdonítható csak és kizárólag a népességnek a teljesítménynövelés, tehát csak közvetett szerepet tölt be. Ráadásul a vendégek egy része pont ennek ellentettjét, a nyugalmat, a nagyvárosi nyüzsgéstől távoli desztinációkat részesíti előnyben. Ezért úgy vélem, csak néhány szegmens számára lehetne hatással közvetetten a népesség a vendégéjszakák növeléséhez, de általánosságban nem tekintem lényeges tényezőnek.

- Az infrastruktúrát azonban fontos elemnek ítélem meg. Ezen feltételek jelenléte (mint pl.. közművek) ugyanis elengedhetetlen egy vendég komfortérzetéhez, tehát minél inkább fejlett egy térség alpinfrastruktúrája, annál inkább nő a turisztikai teljesítménye is.
- A gazdasági aktivitást és a fejlettségi változókat szintén fontos tényezőknek tartom. Szoros, pozitív összefüggést feltételezek ezen tényezők és a turisztikai aktivitás növekedése között.

2. táblázat *A turisztikai teljesítményt befolyásoló tényezők*

Forrás: saját készítés

Befolyásoló tényezők	Mutatók
<i>Demográfia</i>	népsűrűség, településsűrűség, a 60 év fölöttiek aránya a teljes népességből
<i>Fejlettségi állapot</i>	HDI
<i>Gazdasági aktivitás</i>	a szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya, 100 főre jutó működő gazdasági szervezetek száma;
<i>Infrastrukturális helyzet</i>	közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya, vezetékes gázt fogyasztó lakások aránya, 1000 lakosra jutó kiskereskedelmi üzletek száma
<i>Megközelíthetőség</i>	Budapest távolsága (perc), megyeközpont távolsága (perc),
<i>Fogadókészség</i>	a működő társas vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban, regisztrált vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban, 1000 lakosra jutó kereskedelmi szállásférőhelyek száma, 1000 lakosra jutó vendéglátóhelyek száma

3.1 Korrelációs mátrix

Elsőként azt vizsgáltam, hogy az egyes tényezők milyen kapcsolatban állnak egymással. A függő és a független változók közötti kapcsolati összefüggést a lenti táblázat szemlélteti.

3. táblázat *Korrelációs mátrix* Forrás: saját készítés

3.1 Korrelációs mátrix		
	Vendégéjszakák/1000 fő	Kapcsolat megbízhatósága (szignifikancia)
a szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya	0,192	0,032
HDI ³	0,503	0,000
regisztrált vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban	0,665	0,000
működő társas vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban	0,562	0,000
Budapest távolsága (perc)	-0,071	0,430
közütemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya,	0,151	0,092
csatornázottság	0,394	0,000
megyekeközpont távolsága (perc),	-0,092	0,304
1000 főre jutó vállalkozások száma	0,209	0,019
népsűrűség	0,031	0,733
vezetékes gázt fogyasztó lakások aránya	0,084	0,351
60 év fölöttiek aránya a teljes népességből	0,450	0,000
1000 lakosra jutó vendéglátóhelyek száma	0,696	0,000
1000 lakosra jutó kiskereskedelmi üzletek száma	0,443	0,000
1000 lakosra jutó kereskedelmi szálláshelyek száma	0,924	0,000

³ **HDI:** A fejlettség mértékét, az emberi jólétet kifejező mutató, melynek számításánál a várható élettartam indexét, az képzettség indexét (amit jelen esetben a felsőfokú végzettségűek aránya fejez ki), és az egy főre jutó belföldi jövedelem küszöbértékeit vesszük figyelembe.

A táblázat első oszlopa a turisztikai teljesítmény és az egyes független változók közötti összefüggést mutatja. Minél közelebb van ez az érték az 1-hez annál szorosabb az összefüggés a változók között.

Ennek alapján megállapítható, hogy a legerősebb kapcsolat az 1000 főre jutó vendégéjszakák és az 1000 lakosokra jutó kereskedelmi szálláshelyek között van. Minél magasabb a kereskedelmi szálláshelyek száma, annál nagyobb a vendégéjszakák száma. A kapcsolat megbízhatónak tekinthető, erre a táblázat második oszlopa utal. Ha az érték 0,05 alatt van, akkor a kapcsolat megbízható.

A következő olyan elem, mely szoros összefüggésben áll a turisztikai teljesítménnyel az 1000 főre jutó vendéglátóhelyek száma és a regisztrált, valamint a működő vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban. Pozitív, erősen megbízható (táblázat második oszlopa alapján 0,000) kapcsolat írható le az előbbi tényezők és a turisztikai teljesítmény között. Tehát minél magasabb a vendéglátóhelyek száma, vagy minél magasabb a vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatásban és vendéglátásban, annál nagyobb mértékben nő a turisztikai teljesítmény.

Összességében tehát kijelenthető, hogy erős kapcsolat van a fogadó képesség (vendéglátóhelyek száma, kereskedelmi szálláshelyek száma, a működő társas vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban, regisztrált vállalkozások aránya a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban) és a vendégéjszakák között. A kapcsolat ezekben az esetekben megbízhatónak mondható.

Közepes, megbízható kapcsolat van a 60 év fölöttiek száma és a teljesítmény, a fejlettség és teljesítmény között. Vagyis minél magasabb egy ország fejlettségi szintje, annál inkább nő a vendégéjszakák száma. Úgy gondolom ez érthető is, mivel a turizmus nyílt rendszerű, tehát aktív kölcsönhatásban van a környezetével. Tehát, ha egy térség kevésbé fejlett, elmaradott az kihat a turisztikai teljesítmény növelésére is, vagyis gátolja azt.

A 60 év felettiekkel való összefüggést én elsősorban a falusi, vagy örökségturizmus alapján magyaráznám. A falusi turizmus középpontjában általában a régi szokások, hagyományok, régi mesterségek játszanak domináns szerepet. Az idősebb generáció az, amelyik tudja, ismeri ezeket a szokásokat, mesterségeket, és az idősebbek azok, akik ezeket bemutatják és megismertetik a turistákkal. A falusi turizmusban ennek alapján igaz az a kijelentés, hogy minél magasabb a 60 év felettiek száma, annál inkább nő a vendégéjszakák száma. Ehhez persze az idősök turizmusba való bevonása is elengedhetetlen. A kapcsolat, a megbízhatósága alapján, erősnek mondható.

Az 1000 lakosra jutó kiskereskedelmi üzletek száma szintén közepes kapcsolatot mutat a turisztikai teljesítménnyel. Minél magasabb számban vannak jelen kiskereskedelmi üzletek, annál inkább növekszik a vendégéjszakák száma, vagyis annál tovább maradnak a vendégek az adott térségben. Ez főleg abban az esetben a legszámottevőbb, amikor a szállás az étkeztetést nem biztosítja, tehát az önellátás esetében. A kapcsolat megbízhatónak mondható (0,000), a táblázat második oszlopa alapján.

A gazdasági aktivitás (a szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya és a 1000 főre jutó vállalkozások száma) csak nagyon kis mértékben járul hozzá a teljesítménynöveléshez. Úgy gondolom ez fordított esetben mutatna erős összefüggést. Tehát a turisztikai teljesítmény növekedése a gazdasági aktivitást egyértelműen növeli, viszont csak a turisztikai eredetű gazdasági aktivitás növeli a vendégéjszakák számát.

Meglepő módon a legkisebb összefüggés az infrastrukturális ellátottság és a vendégéjszakák száma között írható le. Tehát ez a tényező járul hozzá legkevésbé a turisztikai teljesítmény növeléséhez. Ennek magyarázata, hogy habár az alpinfrastruktúra feltétele a turisztikai teljesítmény létrejöttének, de a növekedésben már nem játszik fontos szerepet (kivételt képez a közútfejlesztés, de ez a tényező jelen esetben nem szerepel a független változók között). Olyan települések, vagy térségek esetében, ahol a csatornázottság és ivóvíz-ellátottság nem biztosított, vagy korszerűtlen, az infrastrukturális fejlesztések turisztikai növekedést eredményezhetnek egy bizonyos pontig. Viszont a már meglévő infrastruktúra önmagában nem növeli tovább a turisztikai tartózkodást egy térségben.

Érdekesség, hogy a Budapesttől és a megyeközponttól való távolság értéke negatív előjelű, ami azt jelzi, hogy a két tényező és a függő változó között fordított kapcsolat írható le: minél kisebb a távolság Budapesttől, vagy épp a megyeközponttól, annál nagyobb a vendégéjszakák száma, és ez fordítva is igaz. Az összefüggés azonban egyik független változó esetében sem megbízható (0,3 és 0,4 a szignifikancia értékük, vagyis nagyobb, mint 0,05), tehát nem töltenek be fontos szerepet a teljesítménynövelésében.

A táblázatból látható, hogy a népesség járul hozzá legkevésbé a függő változó növeléséhez. A népsűrűség és a teljesítmény közötti kapcsolat nem tekinthető megbízhatónak, hiszen a megbízhatóság értéke 0,733 tehát a 0,05 küszöbértéktől nagyobb.

4. táblázat: Összesített modell a HDI, a gázellátottságot, a kereskedelmi szálláshelyek számát és a Budapesttől mért távolságot mutató változók alapján

Forrás: saját

R	R Square	Adjusted R Square
0.934	0,873	0,869

A fenti táblázatból egyrészt kiolvasható, hogy a négy bevont változó között milyen korrelációs kapcsolat van. Ezt fejezi ki az **R** alatt lévő szám. Jelen esetben 0,934, mely igen erősnek tekinthető.

A következő fontos mutató az **R²** értéke. Azt fejezi ki, hogy a független változók milyen mértékben magyarázzák a függő változót. Az értéke 0 és 1 között lehet (vagy szorozható 100-zal is, akkor százalék lesz a mértékegység). Minél magasabb, annál jobb a modellünk. Ez ebben az esetben 87%, ami igen jónak tekinthető. Tehát a fejlettség, infrastrukturális ellátottság, a fogadóképesség és a fővárostól mért távolság együttesen 87%-ban magyarázzák meg az 1000 főre jutó vendégéjszakák számát.

Mivel az **R²** felülbecsli a független változók hatását, ezért meg kell figyelni az **Adjusted R square** értéket is, ez kiegyenlítettebb képet nyújt a determináció mértékéről. Mivel ebben az esetben is 87 % körüli, így ez is jónak tekinthető.

5. táblázat: Koefficiens táblázat

Forrás: saját készítés

Modell	Standardizálatlan béta koefficiensek		Standardizált béta koefficiens	t	Sign.	VIF
	béta	standard hiba	béta			
Konstans	0,838	0,484	-	1,732	0,086	-
HDI	1,310	0,511	0,103	2,563	0,012	1,553
Budapesttől mért távolság	-0,413	0,181	-0,084	-2,276	0,025	1,285
vezetékes gázt fogyasztó lakások aránya	-0,004	0,002	-0,069	-1,980	0,050	1,161
1000 lakosra jutó kereskedelmi szállásférőhelyek száma	1,097	0,046	0,888	23,971	0,000	1,309

A következő táblázatból szintén fontos információk olvashatók le. Elsőként a standardizálatlan B együtthatók segítségével meg tudjuk becsülni az 1000 főre vetített vendégéjszakák számának értékét:

$(0,838 + 1,31 \cdot \text{HDI} + (-0,413 \cdot \text{távolság percben kifejezve}) + (-0,004 \cdot \text{gázzal ellátott lakások aránya}) + 1,097 \cdot \text{szállásférőhelyek száma} = \text{vendégéjszaka} / 1000 \text{ fő})$

Ha magyarázóerő tekintetében versenyeztetni szeretnénk a változókat, akkor alkalmazzuk a regressziós béta mutatót, amelyet standardizált regressziós együtthatónak is neveznek. A béta értékek azt mutatják meg, hogy mely független változó hatása erősebb, a béták előjelei az összefüggés irányát jelzik. Ennek alapján legnagyobb hatással az 1000 lakosra jutó kereskedelmi

szállásférőhelyek száma határozza meg (0,888), ezt követi a HDI mutató (0,103). Esetükben pozitív kapcsolat mutatkozik, tehát minél nagyobb az értékük, annál nagyobb a turisztikai teljesítmény értéke.

A harmadik helyen a Budapesttől való távolság mértéke áll (-0,084), mely negatív összefüggésben áll a vendégéjszaka számával. Tehát minél nagyobb a távolság, annál kisebb mértékben nő a vendégéjszaka szám. Az utolsó helyen, a négy tényező közül, a vezetékes gázt fogyasztó lakások aránya áll (-0,069), mely negatív értékű. Az előző tényezőnél leírtak jellemzőek erre a változóra is.

Ami még fontos a táblázatban, az a t statisztika (értéke -2 alatt és +2 felett legyen). Ez is az egyes független (magyarázó) változók hatását mutatja, ez gyakorlatilag megegyezik a standardizált béta együtthatók rangsorával.

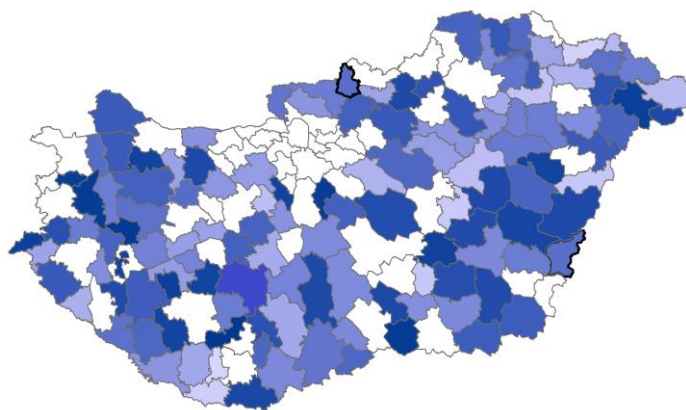
A szignifikanciát, megbízhatóságot itt is fontos megvizsgálni. Látható, hogy az előbb megnevezett kapcsolatok, összefüggések kivétel nélkül megbízhatóak, hiszen 0,05 küszöbérték alatti értékek.

Következtetésként elmondható, hogy hipotéziseim részben sikerült alátámasztani vizsgálattal. A legnagyobb hatással a fogadóképesség és a fejlettség van a turisztikai teljesítményre, tehát minél nagyobb mértékben változik ezek értéke, annál nagyobb mértékben nő az 1000 főre vetített vendégéjszakák száma.

Mint ahogyan a vizsgálatok előtt is feltételeztem, a fővárostól, illetve a megyeközponttól mért távolság és a függő változó között negatív kapcsolat igazolódott. Minél nagyobb a távolság, annál kisebb mértékű a teljesítménynövekedés. Az elemzés alapján megállapítható továbbá, hogy az infrastruktúra és a demográfiai változók nem befolyásolják nagymértékben a vendégéjszakák számának változását. Összességében kijelenthető, hogy a turisztikai teljesítmény növeléséhez a fogadóképesség fejlesztése, tehát a vendéglátó- és szálláshelyek számának bővítése szükséges.

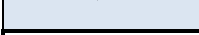
A hibatagok (reziduumok) elemzése:

Mivel az alkalmazott regressziós modell igen jól illeszkedik, ezért kijelenthetjük, hogy a vidéki turisztikai teljesítmény összefüggéseit megfelelően ki tudtam fejezni. De, amint az láthattuk, a determináció mértéke 86,9 %, így az egyenlet 13,1 %-nyi hibával, vagy más néven véletlen hatással bír a modell. A hibatagok elemzése arra mutat rá, hogy az egyes kistérségek hogyan viselkednek a regresszió alapján kimutatott összefüggésekhez képest. Mivel a kutatásom terepe a Szécsényi kistérség, ezért alapvetően arra vagyok kíváncsi, hogy a térség miként viselkedik; több-e az itt eltöltött vendégéjszakák száma, mint amit a regresszió becsül, vagy kevesebb annál?

3. ábra A regressziós modell hibatagjainak eloszlása a vidéki kistérségekben

Forrás: saját készítés

Jelmagyarázat	
több vendégéjszaka	
	
kevesebb vendégéjszaka	
Szécsényi kistérség	

A hibatagok eloszlása elég diverz képet nyújt a vidéki kistérségekben. Érdekes, hogy a Balaton környéki kistérségek többsége (Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonföldvár, Fonyód, Tapolcai) alulteljesít a lehetőségeihez képest, vélhetően a gazdasági válság hatásai eredményeképpen. Ugyanakkor a nagyobb városok (Budapest, Győr, Kaposvár, Eger, Miskolc, Szeged, Sopron, Pécs) környékén lévő kistérségek jobban teljesítenek. Szintén több a vendégéjszaka a Tisza alsó szakasza mentén lévő kistérségekben, vélhetően a természeti adottságoknak köszönhetően. Hajdúszoboszló önálló turisztikai potenciálja miatt jobban produkál, míg a Szarvasi kistérség a potenciáljához képest alulteljesít.

És végül, de nem utolsósorban lássuk a Szécsényi kistérséget. A térség hibatagja $+0,006$, vagyis enyhe, de nem számottevő mértékben több a vendégéjszakák aránya, mint amit a regressziós egyenlet kimutatott. Ennek összefüggésében érdemes megvizsgálni az elérhetőség kérdéskörét. A kistérség központja 72 km-re van légvonalban Budapesttől, de a közúti megközelíthetőség több mint a fővárostól távolabb lévő Eger, Győr, Kecskemét vagy éppen Balatonalmádi. Nyilvánvaló, hogy más és más turisztikai attrakció jellemzi az egyes térségeket (ami befolyásolja a vendégforgalmat), de véleményem szerint a megközelíthetőség javítása nagyban segíthet a meglévő adottságok hatékonyabb kiaknázásában.

3.2. Vonzerőleltár

A következő saját kutatásom egy vonzerő leltár készítése és elemzése volt.

6. táblázat: Vonzerőleltár

Forrás: saját készítés

Település	Vonzerők	Vonzerő hatóköre	
Endrefalva	Természeti		1
	Ménes-patak	helyi	
Hollókő	Természeti		54
	Vártúra tanösvény	országos	
	Cserhát Natúrpark, Tájvédelmi körzet	nemzetközi	
	Ember alkotta		
	Ófalu	nemzetközi	
	Vár	nemzetközi	
	Szent-Márton templom	nemzetközi	
	Palóc hagyományok (néptánc, népviselet)	nemzetközi	
	Rendezvények		
	Húsvéti Fesztivál	nemzetközi	
	Szüreti	nemzetközi	
	Szent Márton Napi Vigaszságok	országos	
	Szent István Napi Várjátékok	országos	
	Bornapok	országos	
	Pünkösddőlés	regionális	
Ludányhalászi	Természeti		3
	az Öreg-tó, a Sóderbánya-tó, a Pontyos-tó, a Kis-tó (horgászati lehetőség)	megyei	
	Ember alkotta		
Magyargéc	Római katolikus templom	helyi	2
	Kilátó	helyi	
	Ember alkotta		
Nagylóc	Természeti		9
	Órhegy („Jézus lábnyoma”)	megyei	
	Kéktúra /Zöldtúra útvonal	országos	
	Várdomb	megyei	
	Ember alkotta		
Nógrádmegyer	Római katolikus templom	helyi	1
	Természeti		
Nógrádsipek	Vadászati lehetőségek	helyi	5
	Természeti		
	Túraútvonalak	regionális	
	Ember alkotta		
	Csák Máté várának romjai	helyi	
	Balás-kúria	helyi	1

Nógrádszakál	Természeti			4
	Túraútvonalak (Páris-patak „palóc Grand Canyon”, Bertece-patak, Darna-patak)	regionális	3	
	Ember alkotta			
	Törökkori-nagyharang	helyi	1	
Piliny	Természeti			2
	Túrázási, vadászati lehetőség	helyi	1	
	Ember alkotta			
	XVI. századi harang, pincesor	helyi	1	
Rimóc	Ember alkotta			10
	néptánc, népzene, népviselet	országos	4	
	Falu Múzeum, Babamúzeum	regionális	3	
	Sztrahova vár maradványok	helyi	1	
	kerékpárút (Hollókővel közös)	megyei	2	
Szalmatercs	Természeti			2
	Ritka növény és állatvilág	helyi	1	
	Emberalkotta			
	védelem alatt álló fészületek	helyi	1	
Szécsény	Természeti			27
	Robinson Szigetek	regionális	3	
	Várkert (természetvédelmi terület)	országos	4	
	Ember alkotta			
	Forgách kastély, kastélypark (Kubinyi Ferenc múzeum)	országos	4	
	Ferences templom és kolostor	országos	4	
	Tűztorony	országos	4	
	Iglice hagyományőrző csoport	nemzetközi	5	
	Liget Lovasudvar	regionális	3	
Szécsényfelfalu	Természeti			3
	gazdag vadállomány	helyi	1	
	Ember alkotta			
	kúriák (Prónay, Glos, Ambrózy)	helyi	1	
	templom	helyi	1	
Varsány	Természeti			7
	Tábpusztá (horgásztó)	megyei	2	
	Ember alkotta			
	hagyományőrzés	regionális	3	
	Rendezvények			
	Lepényfesztivál	megyei	2	
Összesen	Szécsényi járás		130	

A táblázatból megállapítható, hogy nagyon sok természeti és ember alkotta vonzerővel bír a járás. A vonzerők egy korábbi fejezetben már bemutatásra kerültek (1. Irodalmi áttekintés), így ezekre újra nem térnek ki.

A legtöbb vonzerő helyi jelentőségű (17 db), de nagyon sok a regionális (7db) és megyei (6db) jellegű vonzerő is. Pozitívum viszont, hogy 10 országos és 8 nemzetközi jelentőségű vonzerők is találhatóak a térségben.

A településeken található vonzerőket, azok hatókörének kiterjedése alapján 1-5-ig pontoztam. Az 1 a helyi jelentőségű, 2 megyei, 3 regionális 4 az országos az 5 pedig a nemzetközi jelentőségű vonzerőt fejezi ki. Ezeket a számokat összeadva kimutatható, hogy a Szécsény járás települései milyen jelentőséggel bírnak turisztikailag.

Településenként összesített értékek alapján megállapítható, hogy melyik település bír a legnagyobb jelentőséggel az attrakciókat figyelembe véve. A táblázat alapján kijelenthető, hogy legjelentősebb település Hollókő. Ez a falu rendelkezik ugyanis a legtöbb vonzerővel a járásban, melyek regionális vagy ettől nagyobb hatókörűek. Ezenfelül 8 nemzetközi vonzerőből 7 Hollókőn található.

A rangsorban következő település a járás központja, Szécsény, mely a legtöbb ember alkotta vonzerővel rendelkezik a térségben. A település néptáncscsoportja, az Iglice Néptáncgyűttes ráadásul nemzetközi szinten is jelentős értékkel bír.

A harmadik helyen Rimóc áll, megelőzve Nagylócot, Varsányt és Nógrádsipeket. Tehát elmondható, hogy turisztikailag ez az öt település a legszámottevőbb.

A legkisebb befolyással Nógrádmegyer, Piliny és Endrefalva rendelkezik. Az itt található attrakciók kivétel nélkül helyi jelentőségűek, így a járás népszerűségében csupán kis szerepet töltenek be.

A táblázatból kihagytam a „0-s” településeket, Benczúrfalvát és Póstényt (melyek közigazgatásilag Szécsényhez tartoznak), hiszen ezeken a településeken nem található olyan vonzerő, mely turisztikailag megemlíthető. A Benczúrfalván található Benczúr-kastély jelenleg nem látogatható, romos állapotban van. A kastély felújítása úgy vélem nagyon fontos lenne a térség szempontjából, regionális vagy országos hatókörrel rendelkezhetne, mely tovább növelné a járás turisztikai ismertségét, népszerűségét.

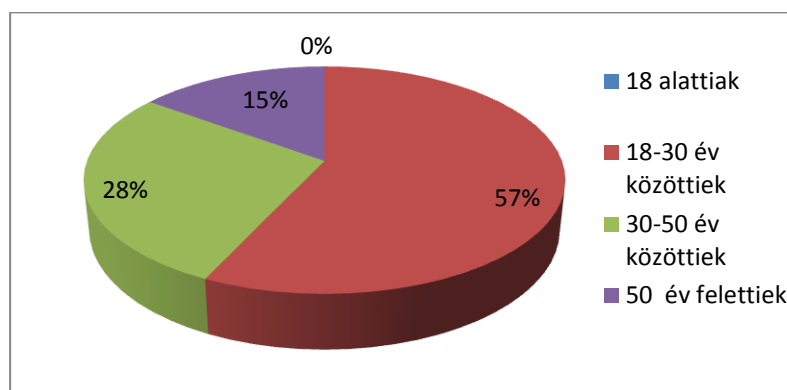
3.3 Kérdőív kiértékelése

Szakedolgozatomban harmadik primerkutatásként kérdőívezést alkalmaztam, mint ahogyan az előző fejezetben is említettem.

Mintavételemre 100 járásbeli lakos állt rendelkezésemre. 50 darab kérdőívet online formában (www.online-kerdoivek.com kérdőívszerkesztő segítségével), 50 darabot pedig személyes megkeresés útján töltöttem ki a válaszadókkal.

A kérdőívem 10 kérdésből állt, 8 zárt és 2 nyitott típusúból. Az első három kérdést nem a témával kapcsolatban tettem fel, de a gyűjtőmunkámban fontos szerepe volt annak, hogy a válaszoló egyéneknek mi a nemük, melyik korosztályba tartoznak és, hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek. A nemek szerinti megoszlás alapján megállapítható, hogy a válaszadók 63 % nő, míg 37 %-uk férfi volt.

A következő kérdésben a válaszadók életkorára voltam kíváncsi, de hogy elkerüljem a túl sok válasz lehetőséget, 4 korcsoportot hoztam létre. A kor szerinti megoszlást a következő ábra szemlélteti:

4. ábra A kérdőívet kitöltők kor szerinti megoszlása
Forrás: saját készítés

Látható, hogy legtöbben a 18-30 év közötti korcsoportba tartoznak, megelőzve a 30-50 év közöttieket és az 50 év felettieket. Érdekeség, hogy 18 év alatti válaszadóm nem volt.

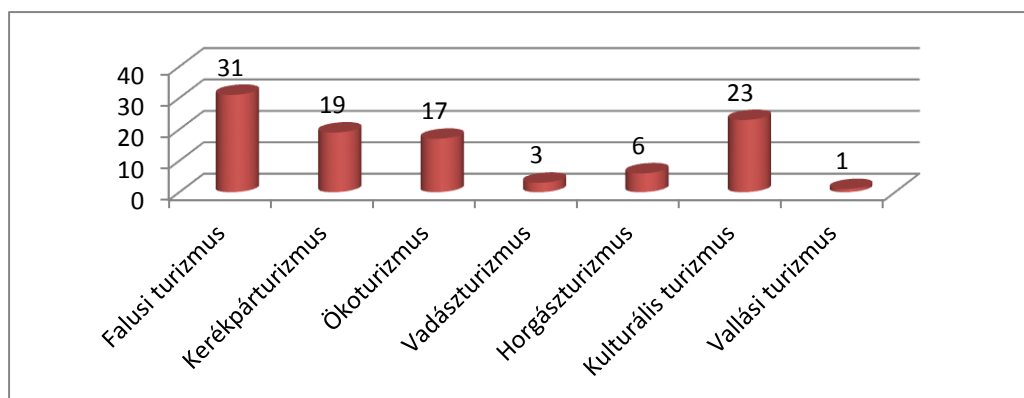
A harmadik kérdésben az iskolai végzettséget mértem fel a kérdőív alapján. Alapfokú iskolai végzettségű 7, szakmunkás képesítésű 15 személy volt. Ezzel szemben a legtöbben, azaz 41 fő, a felsőfokú végzettséget jelölték meg. Őket követik 37 fővel a középfokú végzettséggel rendelkezők. Így tehát megállapítható, hogy a kérdőívet kitöltő személyek többsége tanult, közép vagy ettől nagyobb végzettséggel rendelkező ember.

Ezt követően tértem rá konkrétan a szakedolgozatom témájára. Első körben arra voltam kíváncsi, mi jut eszükbe az embereknek a Szécsényi járásról turisztikai szempontból. Itt használtam

elsőként nyitott kérdést, de nagy meglepetésemre sokan, közel 75 %-uk válaszolt is. Az eredmény, talán nem is olyan nagy meglepetés. Legtöbbször ugyanis az Ófalut nevezték meg, de sokan voltak, akik Szécsény város nevezetességeire gondoltak (kastély, várrom, Várkert, sétálóutca, Tűztorony, kolostor, templom), vagy épp Rimócra és Varsányra, de emellett voltak olyanok is, akikben elsőként a természeti értékek, a horgászati lehetőségek, a járás gasztronómiája és a palóc hagyományai fogalmazódtak meg. Azért véltem fontosnak feltenni ezt a kérdést, mert a fent megnevezett értékek, attrakciók azok, melyek- a válaszadók szerint- segítenek beazonosítani a járást az emberek körében. Meglepetésként ért azonban az a tény, hogy sokan írták fel Ipolytarnócot a lapjukra. Ebből nekem az tűnik ki, hogy sokan a járás közigazgatási határaival sincsenek tisztában.

Az ötödik kérdésnél arra voltam kíváncsi, mennyire foglalkoztatja, mennyire tartják fontosnak a lakosok a turizmusfejlesztést a járásban. Az összesítés során kiderült, hogy a válaszadók túlnyomó része (92 %) véli fontosnak a témát, és csupán csak 6 fő volt az, akik számára nem fontosak az ilyen irányú fejlesztések. A maradék 2 %-át pedig nem foglalkoztatja a kérdés. Úgy gondolom ezekből az adatokból is levonható a következtetés, hogy van értelme és kell is a turizmussal foglalkozni a térségben.

A továbbiakban a turisztikai potenciálokra kérdeztem rá. 7 szempontot adtam meg, melyek közül kellett egyet bejelölni a lakosoknak. A szempontok szerinti megoszlást a lenti ábra mutatja be.

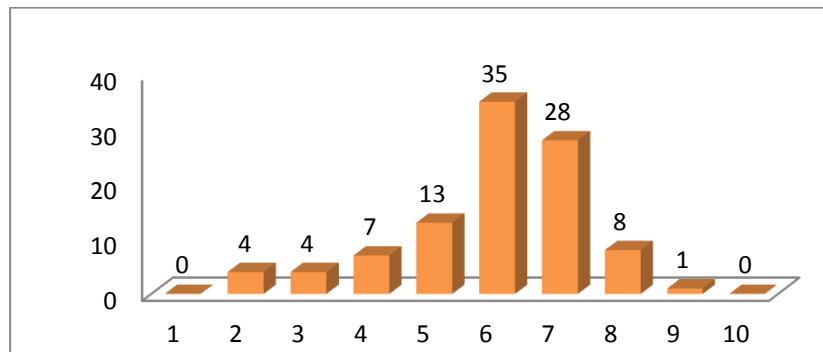

5. ábra Fejlesztési potenciálok

Forrás: saját készítés

Megfigyelhető, hogy a kérdőív kitöltőinek nagy része fejlesztési lehetőségként a falusi és kulturális turizmust tartja. Tehát lényegében ezek azok a területek, melyeken az emberek szerint el kellene indulni a fejlesztésekben. A 3. és 4. helyen a kerékpár- és az ökoturiztika áll. A legkevesebb szavazatot a vallási turizmus kapta, erre egy fő voksolt.

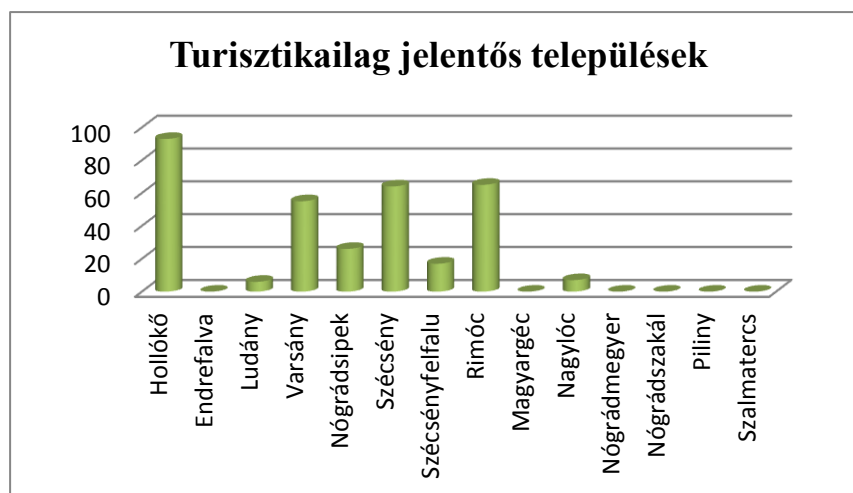
Ezt követően arra kértem a „segítőimet”, saját belátásuk szint értékeljék a járás jelenlegi turisztikai helyzetét 0-10-ig terjedően.

6. ábra Szécsényi járás turisztikai helyzetének értékelése
Forrás: saját készítés

A legrosszabbra, kettesre 4 fő, hármásra szintén 4 fő, négyesre 7-en, ötösre 13-an, hatosra 35-en, hetesre 28-an, nyolcasra 8-an, a kilencesre pedig egy fő értékelte a járást turisztikailag. Tehát átlagosan, a válaszadók véleménye alapján, a járás turisztikai helyzete **5, 92**, vagyis az átlagot kicsivel meghaladja a térség.

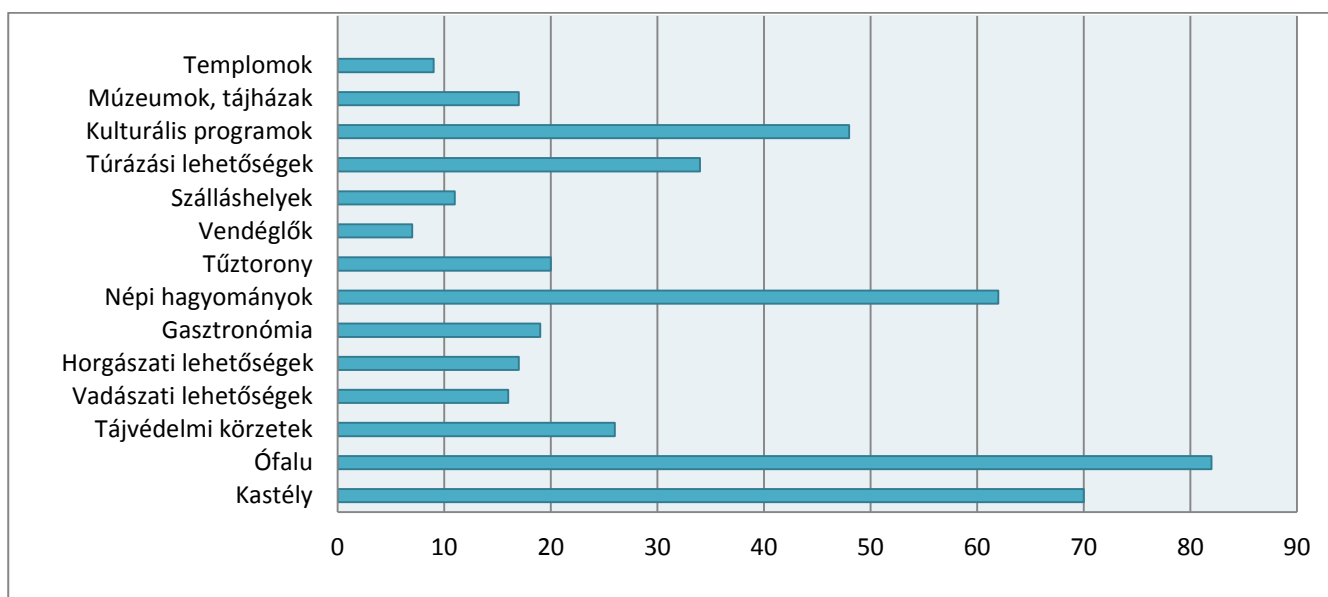
Nyolcadik kérdésben felsorolásra kerültek a járás települések abból acélból, hogy a kitöltők válasszanak közülük (akár többet is), melyek azok, amelyek a Szécsényi járás népszerűsítéséhez hozzájárulnak.

7. ábra
Forrás: saját készítés

A 14 település közül összességében csupán csak nyolcat jelöltek be, melyekre felállított rangsor alapján: 1. Hollókő 2. Szécsény 3. Rimóc 4. Varsány 5. Nógrádsípek 6. Szécsényfelfalu 7. Ludányhalászi az utolsó pedig Nagylóc (Zsúnypusztával együtt).

Az utolsó előtti kérdés a térségben található főbb attrakciók forgalomművelő szerepére utalt. Itt is választásszerűen kellett ötöt kijelölni az általam felsoroltak közül. Az eredményt diagramon mutatom be:

8. ábra Vonzerők forgalomművelő szerepük szerinti értékelése

Forrás: saját készítés

Megállapítható, hogy nagy szerepe van a világörökségi településnek, a Szécsényi Forgách-kastélynak a palóc hagyományoknak, illetve a kulturális programoknak. A vendéglők és a szálláshelyek ezzel szemben háttérbe szorulnak.

A kérdőívet egy nyitott kérdéssel zártam, melyben főként a válaszadók kreativitásaira, ötleteire hagyatkoztam, hogy ők mivel tennék népszerűbbé a térséget. Érdekesség, hogy habár nem volt megszabva, hogy miket választhatnak, mégis hasonló elképzelések születtek, tehát hasonlóképpen látják a kitörési lehetőségeket. A legtöbben több programot, illetve különböző rendezvényeket szerveznének. Sokan megoldásként egy Wellness szálloda építését nevezték meg. Nagy hátrány azonban- nézőpontjuk szerint -, hogy nincs összefogás, gyenge a marketingtevékenység a járásban, több attrakcióval bővítenék a térséget, fejlesztenék az infrastruktúrát, a falusi turizmust, a kerékpárturizmust és a horgászturizmust is, valamint több túraútvonalat alakítanának ki.

Összességében elmondható, hogy sok értékes információhoz jutottam a kérdőív segítségével. Látható, hogy mennyire sok elképzelés van arra vonatkozólag, hogy a járás nemzeti, vagy akár a nemzetközi turisztikai piacon is megállja a helyét. Számomra a lakosok hozzáállása nagyon pozitívként hat, úgy gondolom, hogy a lakosok támogatják az ilyen típusú fejlesztéseket a térségben.

3.4. Interjúk összegzése

3.4.1. Interjú Babinszky Andreával:

Első interjúmat Szécsényben, a Városüzemeltetési Kft projektmenedzserével készítettem. Kérdéseim főként a fejlesztésekre, problémákra irányultak, valamint arra szerettem volna választ kapni, hogy mennyire játszik fontos szerepet a turizmus a városban, illetve a járásban.

Elsőként az elmúlt évi fejlesztésekre kérdeztem rá. Mint megtudtam főként pályázati pénzekből valósultak, valósulnak meg a fejlesztések. Több projektet is megpályáztak az elmúlt évben, viszont ezek közül nagyon sok volt az, ami nem jutott be, vagy épp tartalék listára került. Két megvalósult projektként egy, a szécsényi önkormányzat szervezeti fejlesztésre irányuló, valamint a társadalmi reintergráció Szécsényben, *Szociális Város rehabilitáció* elnevezésű projektet emelte ki, melynek keretein belül szociális bérlakásokat újíttak fel.

Az idei évtől megkezdődött az 2014-2020-as Európai Unió fejlesztési ciklus, melynek változásaként nem fejlesztési irányvonalakként, hanem a megyékre ütemezik a forrásokat. Ez azt jelenti, hogy egy szervezet koordinálásával összegyűjtik a projekt terveket, majd a szerint osztják szét a forrásokat. Mint megtudtam, Szécsény városa több projekttervet is kidolgozott erre az időszakra, melyek között megtalálható infrastrukturális fejlesztésre irányuló, egészségügyre vonatkozó tervek, sőt a tervek között szerepel egy Biokémiai vegyüzem és egy Sertéstelep létrehozása is.

Természetesen a turisztikai fejlesztésekre is rákérdeztem. Babinszky Andrea elmondása szerint, habár nagy potenciáljai vannak a városnak, jelenleg mégsem kap nagy hangsúlyt a turizmus a fejlesztésekben, nincs kifejezetten a turizmusra kidolgozott terv, dokumentum. A projekt tervek közül egy Mesefarm kialakítására, egy kerékpárút és egy strandfürdő létrehozására irányulót nevezett meg, mely turisztikailag mérvadó lehet.

Ezután a járásra, annak fejlesztésére vonatkoztak a kérdéseim. Mivel úgy gondolom, a fejlesztéseket a járásközpont koordinálásával, a többi település összefogásával kell megvalósítani, arra voltam kíváncsi mennyire tudja, vagy mennyire akarja ezt a város megvalósítani. A menedzserasszony válaszként elmondta, hogy nem beszélhetünk összefogásról, minden település kizárólag önállóan gondolkodik. Két irányvonal az, amely a járás településeit összefogja. Az egyik az egészségügy (Szécsény és Térsége Egészségügyi Centrum Nonprofit Közhasznú Kft), a másik pedig a vízmű (Szécsényi Szennyvíz- Agglomerációs Önkormányzati Társulás). Mint megtudtam turisztikailag sajnos nincs olyan szervezet, mely a járást egybefogná. Pályáztak ugyan TDM szervezet létrehozására, azonban a pályázatot elutasították, azóta előrelépés ez ügyben nem történt.

Arra a kérdésemre, hogy véleménye szerint milyen a járás turisztikai helyzete, Andrea elmondta, hogy nagyon sok értékkel rendelkeznek (főként kulturális turizmus tekintetében), de sajnos ezeket nem használják ki.

3.4.2. Interjú Kelecsényi Péterrel:

Második interjúmat Hollókőn készítettem, a Hollókői Világörökség-kezelő Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatójával. Számomra nem volt kérdéses, hogy Hollókőt is felkeressem, hiszen a járás legnagyobb turisztikai jelentőséggel bíró települése.

Kérdéseim hasonlóak voltak az előző interjúkérdésekhez, persze Hollókőre vonatkoztatva. Az interjúm elején megtudtam, hogy habár Hollókő nemcsak a járás, de Nógrád megye turisztikai népszerűségében is jelentős szerepet képvisel, a vendégéjszakák tekintetében mégis elmarad Salgótarjától, illetve Rétság és térségétől.

Hollókő jövőbeli terveivel kapcsolatban az igazgató elmondta, hogy most készül az új Kezelési terv, mely sok új turisztikai irányvonalat határoz meg. Terveik között szerepel a Hollókői vár korábbi állapotának autentikus és hiteles visszaállítása, valamint a vártúra tanösvény mentén egy középkori falu és piac létrehozása. Ezenfelül turisztikailag a „zöld turizmus”, környezettudatosság irányába mozdulna a település. Ennek kereteiben újabb túraútvonalakat hoznának létre, melyen keresztül többek között a Strahova várhoz is terveznek túraútvonalat (mely azonban már Rimóc közigazgatási területéhez tartozik), valamint összekapcsolnák a meglévő környékbeli útvonalakat is (Kéktúra /Zöldtúra útvonalak). Helyreállítanák továbbá a korabeli nadrágszíj parcellákat is, és kialakítanának egy hollókői védjegyzrendszert is. A helyi TDM megerősítése is lényeges feladat lenne, amely jelenleg egy rendezvény a *Márton napi vigasság* szervezésére, lebonyolítására koncentrálódik.

Az igazgató úr elmondta, hogy a fejlesztések itt is uniós forrásokból valósulnak meg, a falu bevételeit (vár belépők, Nonprofit Kft bevételei) pedig visszaforgatják a falu üzemeltetésére, menedzselésére és a marketingtevékenységekre.

Mint tudjuk, a megye és a falu legnagyobb problémáját a népességcsökkenés, elvándorlás jelenti, ezért erre vonatkoztatva tettem fel kérdésemet. Mint kiderült, a településen a népesség jelenleg stagnál, viszont még mindig nem találtak arra megoldást, hogy biztosítsák az Ófalu élőfalu jellegét. A mostani fejlesztésektől (Próbáljon szerencsét Hollókőn projekt) azonban sokat várnak. Az újonnan létrejövő munkahelyekkel biztosítanak a lakosok, esetleg környékbeliek helyben maradását.

Következő kérdésként a településekkel való együttműködésre, összefogásra vonatkozott. Igazgató úr elmondta, hogy a térségben terveznek egy turisztikai együttműködési megállapodást létrehozni, Ipolytarnóc-Szécsény-Hollókő turisztikai tengelyre vonatkozólag. Ez a megállapodás a három település nevét magában foglaló mozaikszó, a HISZEM nevet viseli. A megállapodással a térség turisztikai helyzetét kívánják megerősíteni.

Természetesen nem zárják ki a járás többi településével sem az együttműködést, sőt mivel Hollókő a járás határán helyezkedik el, más járási településsel is partnerségi kapcsolatba kerülhet. Mindezt Hollókőre központosítva, a fejlesztéseik kibővítéseként képzelik el. Meglátásuk szerint sok esetben a többi település nem szívesen társul Hollókővel, ennek okát az igazgató sem tudta megmondani, de úgy gondolja, turisztika tekintetében Hollókőre kellene helyezni a hangsúlyt, a köré lenne célszerű szervezni a fejlesztéseket.

Partnerségen alapuló pályázatként két projekt került megnevezésre. Az egyik szálláshelyfejlesztésre benyújtott pályázat Rimóc-Hollókő együttműködésében, illetve Hollókő-Kalonda (Szlovákia) összefogásában létrejött „Vizes élőhelyek Hollókőn és Kalondán” elnevezésű projekt.

„A járás turisztikai helyzetét vizsgálva óriási a lemaradásunk, mint vendégéjszakák számában, mit látogatók tekintetében”- véli Kelecsényi Péter. A legnagyobb problémának az oktatás, képzésbeli hiányosságokat, valamint a vendégszeretet elhanyagolását emelte ki. Emellett további problémát jelent - véleménye szerint - a járásközpont turisztikai szuprastrukturális elmaradottsága, gyengeségei. Hátrány az is, hogy egyik településnek, de magának a járásnak sincs turisztikai kiadványa, ami tartalmazná a környékbeli látnivalókat, attrakciókat, és amit Hollókőn esetleg a vendégek számára odaadhatnának, mint fakultatív lehetőség.

Végül a fejlesztési lehetőségekre tértem ki. Az igazgató szerint településenként eltérő potenciálok vannak, Hollókőn és Szécsényben kulturális, még a falvakban inkább a falusi turizmus lenne a megoldás.

3.4.3. Interjú Varga Nórával:

Utolsó interjúmat Varsányban, Varga Nórával, a település projektmenedzserével készítettem. Első kérdésem, hasonlóan az előzőekhez, a turizmus fontosságára, fejlesztésekre terjedt ki. A projekt menedzser szerint fontos szerepet játszik Varsányban is a turizmus, mivel jelenleg azonban csak egy négy férőhelyes vendégházzal rendelkeznek, szeretnének újabbakat építeni a későbbiekben. Terveik között szerepel továbbá egy „zöld út” kialakítása a település mellett található

Tábpusztához, valamint étterem kialakítása is, mely szorosan összekapcsolódik az Önfenntartó falu mozgalomhoz.

A mozgalom lényege, hogy a start munkaprogram keretein belül kialakítottak egy falugazdaságot. 5000 m² területen ültettek málnát, emellett egy 2000 fát számláló gyümölcsös is rendelkezik, valamint új irányvonalként kb. 2000 tő gyógynövényt is ültettek, melyre 16 fő lakost tanítottak be. A Varga Nóra szerint ebben óriási lehetőségek rejlenek, hiszen az itt előállított lekvárt, szörpöt vagy esetleg pálinkát értékesíteni tudják majd (Palóc gyümölcs néven a Székely gyümölcs mintájára), sőt a vendégek számára is helyben előállított egészséges termékeket tudnának biztosítani. Mindemellett a falu népességmegtartásában és megélhetésében is domináns szereppel bír.

Következőként arra voltam kíváncsi, hogy pozitívumként, vagy negatívumként ítélik meg Hollókő közelségét. Meglepetésemre megtudtam, hogy abszolút negatívumként kezelik, mivel Hollókő elmondásuk szerint relatíve nagy pénzösszeget kap, melynek egy részét esetleg ha a járás többi települései között szétosztanának, hatalmas fejlesztéseket tudnának közösen elérni.

Természetesen Varsány esetében sem maradhatott el az összefogásra vonatkozó kérdés. Mint kiderült Rimóccal és Nógrádsipekkel vannak szorosabb kapcsolatban, de összességében a projektmenedzser elmondta, hogy igazán nem beszélhetünk összefogásról a járásban. Erre példaként említette, hogy az idei évben a Lepényfesztivál napján egy időben három másik település is szervezett programokat, így lényegében egymástól vették el a vendégeket a települések, tehát itt is érzékelhető a széthúzás a járásban.

Legnagyobb problémának ő is a programcsomag hiányt nevezte meg, melynek segítségével biztosítható lenne a vendégéjszakák növelése a térségben. Ehhez azonban olyan szakemberekre lenne szükség, akik a problémákat összességében átlátnák, és akik erre alternatívákat dolgoznának ki.

Sajnos, mivel a polgármester asszonnyal nem tudtam interjút készíteni, sok kérdés megválaszolatlan maradt. (úgy, mint: a szécsényi Tourinform irodával kapcsolatos kérdések, megszűnésének okai..)

3.5. SWOT analízis

4. táblázat SWOT táblázat

Forrás: saját készítés

Erősségek	Gyengeségek
• kulturális vonzerők • természeti adottságok • védett tájértékek (Kéktúra útvonalak) • kulturális rendezvények • élő palóc hagyományok • Hollókő, mint világörökségi helyszín • szálláshelyek • vendéglátóhelyek • közúti kapcsolat Szlovákiával • önfenntartó falvak	• alacsony infrastruktúra • zsáktelepülések magas száma • turisztikai termékek hiánya, kiépítetlensége: pl.: kerékpáros és falusi turizmus • komplex programcsomagok hiánya • programok szervezésének hiánya járási szinten • marketing tevékenység-image hiány • használaton kívüli vonzerők (Benczúrfalva, Szalmatercs) • turisztikai tevékenységet koordináló szervezet hiánya • idegennyelv-ismeret
Lehetőségek	Veszélyek
• turisztikai attrakciók, programok bővítése • marketing tevékenység fejlesztése • vidéki turizmus fejlesztése (falusi turizmus) • lovas turizmus, horgászturizmus, vadászturizmus, kerékpáros turizmus) • együttműködés a járás többi településeivel • határon átnyúló fejlesztések • saját termelésű, előállítású termékek turisztikai hasznosítása	• Budapesthez közeli fekvés • képzetlen / munkanélküli roma népesség számának növekedése • elöregedő lakosság • fiatalok elvándorlása • általános tökehiány megyei és járási szinten • egyéni érdekek erősödése a közösségi érdekek rovására • más Nógrád megyei járás gyorsabb reagálása

1. Strengths (Erősségek):

A járás elhelyezkedését és adottságait figyelembe véve számos pozitívummal rendelkezik. Vonzerők tekintetében a kulturális és a természeti értékeket emeltem ki, ezek azok a potenciálok, amelyekre érdemes és lehet is turisztikai tevékenységet építeni. A környék erdei értékes és védett területekkel, kirándulási útvonalakkal rendelkezik, melyek ökoturisztikai szempontból nagy jelentőséggel bírnak.

Turizmus tekintetében egyértelműen kijelenthető, hogy a leghíresebb és legnépszerűbb települése a járásnak Hollókő. Nem véletlen, hiszen egyike annak a nyolc magyarországi

helyszínnek, melyet az UNESCO a világörökségi listájára is felvett. Hollókő népszerűsége a mai napig töretlen, nemzetközi viszonylatban is számottevő.

Következő nagy erőssége a térségnek a palóc hagyományok, szokások, melyek a lakosoknak köszönhetően máig sem tűntek el. A néptánc, népdalok nagy népszerűségnek örvendnek a turisták (különösen a külföldiek) körében. Ennek következtében a különböző helyi rendezvényeken szinte rendszeres fellépők a települések néptánc csoportjai. Nagyon nagy jelentősége van a palóc népviseletnek is, melyet azonban ma már csak rendezvényeken és egyéb ünnepnapokon viselnek a lakosok.

Véleményem szerint a járás a turista-forgalomnak megfelelő számú szálláshellyel és vendéglátóhellyel rendelkezik, amelyek többsége szintén hűen tükrözi a palóc stílusjegyeket, értékeket. A szállásadás a falvakban sok esetben átalakított, korabeli parasztházban történik pl: Hollókő, az éttermek pedig palóc különlegességekkel járulnak hozzá a hagyományok ápolásához.

Abszolút pozitívként említeném ezeken túl, hogy a járás több települése csatlakozott vagy épp csatlakozik az Önfenntartó falu mozgalomhoz. Egyre többen (pl.: Varsány, Rimóc) figyelnek fel a biogazdálkodás, önellátás fontosságára, mely számos előnyt jelenthet egy település életében. Egyrészt nő a szakképzetlenek foglalkoztatása a térségben, másrészt pedig nő a helyi identitás tudat is.

Az erősségek felsorolásánál nem hiányozhat a 2012-ben átadott Katalin elnevezésű Ipoly-híd sem, mely nem csupán turisztikailag, hanem a két ország közötti személy- és áruszállításban is fontos szerepet játszhat.

2. Weaknesses (Gyengeségek):

A térség gyengeségei közé sorolandó a település infrastruktúrájának állapota, az utak burkolatának minősége nem megfelelő, sok helyen kátyús. A járásban sok a zsáktelepülés (pl.: Piliny, Szécsényfelfalu, Nógrádsipek). Ezek a községek el vannak zárva attól a lehetőségtől, hogy keresztül lehessen utazni rajtuk, s valakinek az utazása során annyira megtetszhet valamilyen érdekesség, látványosság a településen, amiért úgy véli, hogy érdemes megállni s megnézni azt.

Turisztikai szempontból legnagyobb hátrányt a marketing tevékenység elmaradása jelenti. Adott egy kultúra, adottak a vonzerők, de nincs egységes erre kiépített image, védjegy, ami a járást híressé tenné, vagy amelyről képes lenne a turista a térséget azonosítani.

Kicsit kapcsolódva ez előző megállapításhoz a gyengeségek közé sorolnám a járási együttműködés hiányát is a programlehetőségek vonatkozásában. A járás települései külön-külön rendszeresen kínálnak programokat, illetve rendezvényeket, viszont együttes programcsomag

szervezésről valamint értékesítéséről nem beszélhetünk. Adott ugyan Palóc Szóttas Kulturális Napok elnevezésű több települést is érintő programsorozat, de még eléggé kezdetleges, fejlesztésre szorul.

A következő gyengeségként említeném meg a falusi, valamint a kerékpáros turizmus alacsony szintű kiépítettségét. Vannak ugyan üdülőházak, vendégházak, de a falusi turizmusra jellemző programlehetőségek hiányoznak, mint például az állattetetés, tradicionális disznótor szervezése, bemutatása a turisták számára, aratási munkálatok, hagyományos kézműves tevékenységek szervezése, népi játékok készítése gyermekekkel stb.. A kerékpáros turizmust illetően szintén elmondható, hogy habár már megépült egy 6 km hosszú útvonal Hollókő és Rimóc között, nem igazán használják ki. Több elképzelés is született már erre vonatkozólag, de konkrét lépések nem történtek.

A térségben több hasznosításon kívüli épületek is találhatóak. Benczúrfalván a Benczúrkastély, Szalmatercsen pedig a Ruttkay-kúria áll romosan, elhanyagoltan. Ezek felújítására elsősorban anyagi okok miatt nem került sor.

Negatívumok közé sorolandók a szervezeti, szakmai és idegen nyelvi hiányosságok is a térségben. A térségben Tourinform iroda jelenleg nem működik, csupán néhány civil szervezet és egyesület és a Hollókői TDM emelhető ki turisztikai szempontból. A szállásadók, vendéglátók dolgozói sok esetben semmilyen idegen nyelvet nem beszélnek, mely úgy gondolom nagy hátrány, hiszen főszezonban sok külföldi érkezik a területre.

3. Opportunities (Lehetőségek):

A lehetőségek számba vételénél főként a gyengeségeket vettem alapul, azokra kerestem megoldásokat. Elsőként a turisztikai akciók, programok bővítését neveztem meg. Itt főként olyan komplex programcsomag összeállítására gondoltam, mely különböző új, speciális rendezvényeket, programokat tartalmazna, és ami akár több napos itt tartózkodást is lehetővé tenne. A Palóc Szóttas Kulturális Napok átgondolás, fejlesztése, vagy ennek mintájára hasonló kulturális rendezvény megszervezése lenne célszerű, melyben főleg a palóc kultúrát vennék alapul. Lényegében a feltételek is adottak, több település is kínál valamilyen kulturális programot (Varsány - Lepényfesztivál, Rimóc - Falunap, Hollókő – Várjátékok), viszont ezek egymástól függetlenek, nincsenek összehangolva. Ennek oka, hogy minden településnek kicsit „maga felé hajlik a keze”. Nem szívesen osztozkodnak, pedig sikereket úgy gondolom, csakis együtt lennének képesek elérni. A térség egy települése sem (Hollókőt leszámítva) képes önerőből nagyobb projekteket, marketing tevékenységeket véghezvinni. Pályázati szempontból is szerencsésebb lenne egy közös (több

községet is érintő) tervezet benyújtása. Természetesen ez nagy koordinációs munkát jelentene, mely egy erre specializálódott szervezet létrehozását vonná maga után. (pl.: TDM) Attrakciók tekintetében fontos megjegyezni, hogy Hollókőn jelenleg a „Próbáljon szerencsét Hollókőn” elnevezésű nagyobb projekt kivitelezési munkálatai folynak, melynek eredményeként új attrakcióval (sajtház, pék, táncház, guzsalyas...) bővül majd a település. Emellett azonban - amit az interjúmban is kifejték - más nagyobb turisztikai beruházás nem történik/történt a járásban. A két hasznosításon kívüli kulturális érték felújításában nagy lehetőségek rejlenének. A Benczúr-kastélyt véleményem szerint átalakíthatnák vendégek fogadására alkalmas épületté, kastélyszállóvá, ami egy kuriózum lenne Nógrád megyében.

Mint már említettem a térség rendkívül jó természeti adottságokkal is rendelkezik, mely főként a vidéki turizmusnak kedvez. Habár a térségben már fellelhetőek ehhez a turizmus típushoz tartozó formák, de még elég kezdetlegesek. A falusi turizmus tekintetében elsősorban a személyes megtapasztalásra, élményszerzésre fókuszálnék és a falusi turizmusra jellemző programokat is szerveznék. A lovas, vadász- és horgászturizmusra vonatkozólag megint csak a marketinget, mint fejlesztési lehetőséget látom. A térségben több horgászto is megtalálható, az erdők gazdag vadállománnyal rendelkeznek, a lovas udvarban szakképzett oktatók dolgoznak, de ezek csak a környékelieket vonzák a térségbe. Ezeket összefogva egy komplex csomagba lehetne értékesíteni, mellyel a természet iránt érdeklődőket céloznák meg. Manapság egyre nagyobb szerepet játszik az utazásban a természetközelsége, egyre többen szeretnének nyugodt, csendes környezetben pihenni, ezért úgy vélem lenne rá kereslet a piacon.

A jelenlegi kerékpárút korszerűsítése és a Szécsényen keresztüli meghosszabbítása nagy szerepet tölthetne be a járás turizmus fejlesztésében. Egyrészt mikro térségi szinten a Hollókő-Szécsény-Ipolytarnóc turisztikai tengelyre fektetve kerékpárút hálózat alakulhatna ki, ami közvetlen kapcsolatot biztosítana a különböző turisztikai attrakciók között. Másrészt, az előző célokat továbbgondolva, kiépülhetne a Szécsény-Balassagyarmat, és Szécsény-Salgótarján kerékpárút hálózat, melyek segítségével a két Eurovelo kerékpárút magyarországi szakasza, az Eurovelo 6 (Duna) és az Eurovelo 11 (Tisza), összekapcsolódna. Mindezek létrejöttéhez azonban már megyei érdekeltség, támogatás is szükségeltetik.

Az erősségek közé sorolt Önfenntartó falu mozgalom, vagyis a helyben előállított biotermékek újabb ötletet adnak számomra a fejlesztésekre. A most még csak saját célra termelt élelmiszereket értékesíthetnék, vagy esetleg összekapcsolhatnák a falusi turizmussal (falusi vendégasztal), vagy a termesztésbe bekapcsolódhatnának az érdeklődők. Jelenleg Szécsényben működik a Helyi termelők boltja, ahol különböző termékeket, többek között lekvárt, mákolajat lehet vásárolni, sőt Varsány települése minden hónap második szombatján Termelői piacot nyit, ahol

szintén a helyben előállított termékeket árulják. Ezt továbbfejlesztve, vagyis védjeggyel, logóval ellátva újabb lehetőség lenne arra, hogy a turisták megismerjék a járást.

A két országot összekötő híd további lehetőségeket rejt magában a Magyarország-Szlovákia közötti kapcsolatépítésre, együttműködésre.

4. Threats (Veszélyek)

A térség fejlesztését több külső tényező befolyásolja. Az egyik ilyen tényező a járás Budapesthez közeli fekvése. Habár sokan úgy vélik, hogy a főváros közelsége csakis előnyt jelenthet, a járás esetében ez azonban a legnagyobb veszélyforrás, gazdaságilag is kimutatható negatív hatással bíró tényező. Úgy gondolom nem meglepő az a tény, hogy a Pest megye ezen belül a főváros egy főre jutó GDP-je a legmagasabb az országban, viszont az már elgondolkoztató, hogy ezzel szemben Nógrád megyében a legalacsonyabb, csupán ötöde volt 2013-ban. Nógrád megye rendelkezik ezen felül a legrosszabb munkanélküliségi mutatókkal is. A két mutató egymással szoros kapcsolatban áll, hiszen minél magasabb egy térségben a munkanélküliség, annál kisebb a gazdasági termelés.

De nemcsak gazdasági, hanem turisztikai hátránnyal is bír a főváros közelsége. Legtöbbször a külföldi turista fő úti célja Budapest, így a megye, vagy a járás valamely települését csak egy fakultatív, egynapos program keretein belül látogatja meg. Ebből következik, hogy nem a járás egyik szálláshelyét veszi igénybe, így óriási bevételektől eshet el a térség. Ráadásul a Szécsényi járás nagy veszélye még a többi, Budapesthez közelebbi járás jelenléte. Hiszen, ha egy turista a falusi szálláshely, természet miatt keresi fel a megyét, biztos vagyok benne, hogy a fővároshoz közelebbi desztinációt fogja választani. Ráadásul a falusi turizmus egyes Nógrád megyei járásban (pl.: Rétsági, Pásztói járás) előrehaladottabb, míg a Szécsényi járásban még elég kezdetleges.

Következő nagy veszélyforrást a népességcsökkenés jelenti, mely a fiatalok, szakképzettek elvándorlásából adódik. A fiatalok a jobb életkörülmények és a munkalehetőségek miatt költöznek el és hagyják el legtöbbször még a megyét is. Nógrád megye munkanélküliségének problémája nagy hatással van a Szécsényi járásra is. Ennek kárát leginkább Hollókő érzékelheti, ahol a népességcsökkenés óriási veszélyforrás az Ófalu élőfalu jellegére vonatkozólag. Hiszen, ha a fiatalok elköltöznek, nem marad utánpótlás, aki a hagyományokat, régi mesterségeket tovább viszi, így pont azt az értékét veszítheti el, mellyel világörökségi faluvá vált, vagyis, hogy nem vált skanzenné. Ennek megoldására született meg főként a „Próbáljon szerencsét Hollókőn” projekt, melynek hatása, eredménye azonban csak évek múlva lesz érzékelhető.

Mindezek a veszélytényezők mellett, a fejlesztések, illetve fejlődések talán legnagyobb akadálya az általános tőkehiány. A járás települései a különböző újításokat, bővítéseket nem képesek önerőből finanszírozni, szükség lenne egyéb anyagi támogatásokra is (EU-s pályázatok).

Végül veszélyként a járás szinten érzékelhető széthúzást, rivalizálást emelném ki. A települések a fejlesztéseket egyéni szinten tervezik meg, és sok esetben egyénileg nyújtanak be pályázatot is, a többi települést figyelmen kívül hagyva. A fejlesztések tehát nincsenek összehangolva, koordinálva, nem az adottságokra épülnek, melynek következménye, hogy egymás „rovására”, egymással versengve fejlesztenek.

Összefoglalva kijelenthető, hogy nagy potenciállal rendelkezik a Szécsényi járás, melynek megvalósulása megoldást jelenthet a gyengeségekre és a veszély tényezőkre egyaránt, így érdemes volna azokat megvalósítani. Mindezeket persze járási, nem pedig település szinten kellene kezelni.

Összefoglalás

Szakdolgozatom központi témája a turizmus állt, mint kitörési pont a fejletlenebb vidéki térségek számára. Azt próbáltam bebizonyítani, hogy a turizmus, mint gazdasági ágazat, milyen lehetőségeket kínál a fellendülésre egy térség, vagy egy település számára.

Munkámat a bevezetésben felsorolt, a Szécsényi járás jelenlegi helyzetének a vizsgálatával kapcsolatos, főbb kérdések köré szerezvezetten készítettem el. Hipotézisem szerint, a térség fejleszthető, nagy potenciálokkal rendelkezik, melyeket gazdasági és turisztikai szempontból is érdemes volna kihasználni.

Az első fejezetem, az **Irodalmi áttekintés**, a Szécsényi járás egy rövid bemutatására szolgált. Feltérképeztem a térség gazdasági és demográfiai helyzetét, illetve összegyűjtöttem különböző szakirodalmak segítségével, a járásban fellelhető értékeket, vagyis a már meglévő turisztikai attrakciókat. Ezt követően a helyi feltételeket mutattam be, melyek a turisztikai tevékenységek alapfeltételei (a tárgyi, személyi és szervezeti feltételek).

Az **Anyag és módszer** fejezetem a kutatásaim általános bemutatására szolgált. Végül a saját kutatásaim bemutatása és kiértékelése kapott helyet a dolgozatom utolsó fejezetében.

Munkám során elsőként regresszió analízist készítettem és elemeztem ki, melynek kapcsán választ kaptam az egyik központi kérdésre, vagyis, hogy a turisztikai teljesítményt leginkább a fogadóképesség határozza meg. Ez azt jelenti, hogy minél nagyobb egy térség vendéglátó-, vagy szálláshely kapacitása, annál nagyobb mértékben nő a vendégéjszakák száma is. Az analízis során összesen 15 mutató (független változó) turizmust befolyásoló szerepét vizsgáltam. Megállapítottam, hogy a **fogadóképesség** (1000 lakosra jutó kereskedelmi szállásférőhelyek száma), a **fejlettség** (HDI), az **infrastrukturális ellátottság** (vezetékes gázt fogyasztó lakások aránya) és **egy térség elhelyezkedése** (Budapesttől mért távolsága) együttesen 86,9 %-ban magyarázza a turisztikai teljesítményt, tehát a vidéki turisztikai teljesítmény összefüggéseit megfelelően ki tudtam fejezni. Ezt követően, megvizsgáltam, hogy az általam elemzett Szécsényi járás ehhez az értékhez képest- mely az összes vidéki kistérségre vonatkozott-, milyen eltérést mutat. Kiderült, hogy a Szécsényi az összesítetttnél magasabb értéket vesz fel, tehát a szálláshelyekhez képest több vendégéjszakával rendelkezik.

Az analízis után egy vonzerőleltárt készítettem, amely a településeken található vonzerők ember alkotta, vagy természeti kategóriába sorolását, illetve 0-5-ig terjedő értékelését jelenti. A táblázatból kiderült, hogy legfőképp Hollókő és Szécsény járul hozzá a járás ismertségéhez, és ezen települések rendelkeznek a legtöbb attrakcióval is.

Ezután arra voltam kíváncsi, hogy a járás lakosai miként értékelik a térség turisztikai helyzetét. Kérdőívet alkalmaztam, mely kiértékelése után bebizonyosodott, hogy a lakosok szerint a járás turizmusa átlagosnak mondható, marketingfejlesztésekre, új programokra, és új szolgáltatásokra lenne szükség.

A problémák kivizsgálásához, vagyis a fejlődést gátló tényezők megállapításához interjúkat készítettem. Három település illetékes szakembereit kérdeztem véleményükről. Az interjúk összegzése alapján elmondható, hogy legnagyobb problémát a szakképzett emberek hiánya, a turizmusban dolgozók idegen nyelvi hiányosságai, valamint a települések közötti rivalizálás okozza.

Mindezen vizsgálatok alapján, a fent megnevezett tényezők összegzésére SWOT analízist mutattam be, melyben főként a lehetőségekre, potenciálokra világítottam rá.

Mindent összevetve úgy gondolom, sikerült alátámasztani és megerősíteni a hipotézisemet, tehát a szakdolgozatom elérte célját.

Remélem, hogy munkám is hozzájárul a Szécsényi járás turizmusának fellendüléséhez, s pár év múlva már csak, mint egy sikeresen megvalósult tervként tekintünk rá.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom:

- Ács I. (2006): Hollókő, Corvina kiadó, Budapest
- Egri Z. (2011): A közép-kelet-európai egészségparadoxon regionális gazdasági összefüggései, Szent István Egyetem, Gödöllő
- Fehér Gy. (2005): Nógrádi Tájakon, Frigoria „Tájról tájra” útikönyvek, Frigoria Könyvkiadó Kkt., Budapest
- Kasza S. (1997): Szécsény, Hollókő és térsége, Ceba Kiadó, Budapest
- Kóródi M. (2006): A Vidéki turizmusfejlesztés összefüggései a magyarországi kistérségekben, Szent István Egyetem, Gödöllő
- Michalkó G. (2004): A turizmuselmélet alapjai, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, 90. o., 93. o.
- Süli-Zakar I. (2003): A terület-és településfejlesztés alapjai, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Önkormányzati dokumentumok:

- A szécsényi kistérség fejlesztési stratégiája a 2010-2015 közötti időszakra vonatkozóan
- A Szécsényi kistérség Területfejlesztési Stratégiája, 2011
- Hollókő kezelési terve, 2004
- Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata, 2011
- Szécsényi kistérség Turizmusfejlesztési Stratégia, 2005)

Cikkek:

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, 2014

Internetes hivatkozások:

- <http://erdeiiskola.ipolyerdo.hu/004011001007-hollokoi>
- <http://falvak.hu/nagyloc>
- http://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%B3gr%C3%A1d_megye
- http://hu.wikipedia.org/wiki/Szécs%C3%A9ny_j%C3%A1r%C3%A1s
- <http://ligetlovasudvar.hu/about.html>
- <http://mnvh.hu/ptPortal/index.php?mod=news&action=showNews&newsid=12072&lang=hu>
- http://rimoc.hu/turizmus_latnivalok.html
- <http://szallaskeres.hu/palocudulohazak>
- http://tavokt.kodolanyi.hu/ifodemo/vendeglato/vendeg_lecke02.htm
- http://www.agt.bme.hu/balassi/Katalin_hid.html
- <http://www.helyicivil.hu/h/rimoc-egyesulet-alapitvany>
- <http://www.holloko.hu/hasznosinformaciok/kapcsolatelerhetosegeink>
- <http://www.holloko.hu/hu/esemenyek/>
- <http://www.holloko.hu/hu/info/onkormanyzat/intezmenyekszervezetek/szervezetek.html>
- <http://www.hollokoivar.hu/vartortenet/vartortenet.htm>
- <http://www.jaras.info.hu/20130122/ketmilliard-forintot-nyert-el-nograd-megye-turizmusfejlesztésre.html>

- <http://www.kormany.hu/hu/hirek/elo-kozvetites-kormanysozivoi-tajekoztato-rekordokat-dont-a-hazai-turizmus>
- <http://www.paloc.net/index.php/hu/component/content/category/7-informaciok>
- http://www.palocut.hu/hu/szecsény_latnivalok
- <http://www.robinsonszigetek.hu/rolunk/tortenetunk.html>
- http://www.szecsény.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=68&Itemid=71
- http://www.szecsény.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=66&Itemid=72
- http://www.szecsény.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=66&Itemid=72
- http://www.szecsény.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=51&Itemid=259
- <http://www.szecsény-kisterseg.hu/lepenyfesztival-varsany>
- http://www.turizmusonline.hu/hotel-szalloda/cikk/hotel_epul_hollokon
- http://www.utazzitthon.hu/holloko_romai_katolikus_templom.html
- <http://www.varsany.hu/index.php/civil-szervezetek>
- https://www.nth.gov.hu/hu/hirek_esemenyek/rekordokat-dont-a-magyar-turizmus
- www.teir.hu, 2011, 2012

Mellékletek

Kérdőív kérdések:

1. Neme

- ☐ nő
- ☐ férfi

2. Életkora

- ☐ 18 év alatt
- ☐ 18-30 év
- ☐ 30-50 év
- ☐ 50 év felett

3. Iskolai végzettsége

- ☐ alapkú
- ☐ középfokú
- ☐ szakmunkásképző
- ☐ felsőfokú

4. Mi az a 3 dolog, amely először eszébe jut a Szécsényi járásról turisztikai szempontból?

5. Ön fontosnak tartja-e a térség turisztikai fejlesztését?

- ☐ Fontosnak tartom
- ☐ Nem tartom fontosnak
- ☐ Nem foglalkoztat a kérdés

6. Amennyiben fontosnak tartja, Ön miben látja a járás fejlesztési potenciáljait a turizmus területén?

☐ Falusi turizmus	☐ Vallási turizmus
☐ Kerékpárturizmus	☐ Horgászturizmus
☐ Ökoturizmus	☐ vadászturizmus
☐ Kulturális turizmus	☐ Egyéb:

7. Kérem saját belátása szerint értékelje összességében a járás jelenlegi turisztikai helyzetét 0-10-ig terjedően? (0: egyáltalán nem jó 10: maximálisan elégedett vagyok vele)

8. Ön szerint melyek azok a települések, amelyek hozzájárulnak a térség turisztikai népszerűsítéséhez? (Több is választható)

☐ Endrefalva	☐ Szalmatercs
☐ Hollókő	☐ Szécsény
☐ Ludányhalászi	☐ Szécsényfelfalu
☐ Magyargéc	☐ Varsány
☐ Nagylóc	☐ Nógrádsipek
☐ Nógrádmegyer	☐ Nógrádszakál
☐ Rimóc	☐ Piliny

9. Melyek azok a főbb attrakciók a járásban, melyek Ön szerint hozzájárulnak a turisztikai forgalom növeléséhez? (legfeljebb 5 jelölhető)

☐ Kastélyok, vár	☐ Gasztronómia	☐ Kulturális programok
☐ Ófalu Hollókőn	☐ Népi hagyományok (népzene, néptánc...)	☐ Múzeumok, tájházak
☐ Tájvédelmi körzetek	☐ Tűztorony	☐ Templomok
☐ Vadászati lehetőségek	☐ Vendéglők	☐ Szálláshelyek
☐ Horgászati lehetőségek	☐ Túrázási lehetőségek	☐ Egyéb

10. Ön szerint hogyan lehetne még vonzóbbá tenni a járást a turisták körében?